

Отчет
на
Националния план за насърчаване
на равнопоставеността на жените и мъжете през 2011 г.

Въведение

Насърчаването на равнопоставеността и създаването на гаранции за равно третиране, равен достъп до ресурсите на обществото и равно участие при взимането на решения на жените и мъжете в Република България с оглед успешната им личностна и социална реализация и стимулиране на тяхната равнопоставеност във всички сфери на обществения, икономическия и политическия живот на страната е в изпълнение на ангажиментите на Република България за насърчаване на равнопоставеността на половете в съответствие с Пекинската платформа за действие и 23-тата Специална сесия на Генералната асамблея на ООН (2000), Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените, Целите на хилядолетието на ООН за развитие, новата Европейска стратегия за равенство между жените и мъжете (2010-2015) и Европейския пакт за равенство на жените и мъжете.

В контекста на членството на България в Европейския съюз и за постигане на съответствие на националното законодателство и практика с правото на Европейската общност и добрите практики в държавите-членки, политиката по равнопоставеност на половете е ориентирана към създаване на условия за прилагането на общ подход за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете и равнопоставеността на всички в обществото.

Израз на този подход са действията, заложи в Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2009-2015 г., чиято координация е в сферата на отговорност и компетентност на Министерството на труда и социалната политика от 2000 г. (ПМС 156 от 2000 г.) и на основание чл.33, т.3 от Устройствения правилник на Министерството на труда и социалната политика.

Развиването на хоризонтален тип политика за подобряване и синхронизиране на усилията на отговорните институции е гаранция за съвместни координирани действия в процеса на формиране на политиката по равнопоставеност на половете и постигане на устойчив модел за сътрудничество между институциите, социалните партньори и гражданското общество.

В условията на новата икономическа и социална ситуация, пред която са изправени държавите-членки на Европейския съюз, е необходимо сериозно мобилизиране на човешките ресурси и по-качествено използване на икономическия потенциал на всички социални групи. Принципите за осъществяване на политиката за равни възможности и насърчаване на многообразието в заетостта извеждат на преден план човешкия капитал като най-важния и ценен ресурс. Затова правителството на България отделя специално внимание върху развитието на мерки за подобряване на достъпа до професионално обучение за всички социални групи и преодоляване на неравенството в заетостта и заплащането на жените и мъжете, включително чрез консултиране, мотивиране и обучение, съобразно специфичните потребности и перспективи за развитието им.

Националният план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете следва принципите и целите на Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на половете (2009 – 2015 г.) и на Стратегическия план за развитие на Министерството на

труда и социалната политика (2009 – 2013 г.), приоритет 5.5: Изпълнение на международните ангажменти на Република България във връзка с насърчаване на равните възможности, равното третиране и равнопоставеността на половете.

Изпълнението на дейностите от Националния план за 2011 г. допринася за постигането на основната стратегическа цел на политиката за равни възможности на жените и мъжете - гарантиране на равнопоставеността на жените и мъжете и предотвратяване и премахване на дискриминацията, основана на признак пол, чрез следните оперативни цели:

- Институционално развитие за осигуряване на равни права и равни възможности на жените и мъжете;
- Насърчаване на икономическото развитие, с цел премахване на диспропорциите между двата пола, и осигуряване на равнопоставен достъп до ресурсите на обществото и равноправно участие в създаването и потреблението им;
- Разработване и прилагане на интегриран подход, съчетаващ джендър-мейнстрийминг със специфични политически действия (временни позитивни насърчителни мерки) за премахване на съществуваща неравнопоставеност на жените и мъжете.

Мерките в Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2011 г. са структурирани в следните раздели:

- I. Държавна политика за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете
 - II. Равна степен на икономическа независимост
 - III. По-добро съвместяване на професионалния, личния и семейния живот
 - IV. Насърчаване на равното участие на жените и мъжете в процеса на взимане на решения
 - V. Достойнство, неприкосновеност на личността и предотвратяване на насилието въз основа на пола. Намалване на разликите по пол в здравеопазването.
 - VI. Премахване на стереотипите, основани на пола, и противодействие на множествената дискриминация
- Мерките от Плана са насочени към насърчаване на равния достъп на жените и мъжете до благата на обществото, повишаване на икономическата активност на жените, предотвратяване на дискриминацията, основана на пола, укрепване на социалния и гражданския диалог за постигане на равнопоставеност на жените и мъжете.

Раздел I.

Държавна политика за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете

Министерството на труда и социалната политика координира разработването и изпълнението на националната политика за равенство между жените и мъжете, в сътрудничество с множество институции и организации. Функциите на отдел “Равни възможности, антидискриминация и социални помощи” /РВАСП/ в дирекция “Политика за хората с увреждания, равни възможности и социални помощи” съответстват на разпоредбите на Директива 2006/54/ЕО от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на жените и мъжете в областта на заетостта и професиите (преработена) и т.н. „национален механизъм за равенство между половете” в съответствие с изискванията на Пекинската платформа, приета на IV-та Световна конференция за жените, Пекин’95. В този смисъл той е координиращото звено в рамките на министерството по отношение действията на институции и организации с отговорности за равно третиране на жените и

мъжете на национално ниво и по всички въпроси, свързани с наблюдението на изпълнението и отчитането на дейността пред международните институции по силата на подписаните от България международни актове в тази сфера. Отдел "РВАСП" извършва административното и техническо обслужване на дейността на консултативния орган за политиката за равенство на жените и мъжете – Националният съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет.

През 2011 г. са проведени 4 редовни заседания на Националния съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет, на които са обсъждани оперативните и отчетните документи в областта на равнопоставеността на жените и мъжете, както и приоритетните области за работа през 2012 г.

Насърчаване на равнопоставеността между половете и създаване на гаранции за равно третиране, равен достъп до ресурсите на обществото и равно участие при взимането на решения на жените и мъжете в Република България, с оглед успешната им личностна и социална реализация и стимулиране на равнопоставеността на жените и мъжете във всички сфери на обществения, икономическия и политическия живот на страната, е в изпълнение на ангажиментите на Република България за насърчаване на равнопоставеността между половете в съответствие с Пекинската платформа за действие и 23-тата Специална сесия на Общо събрание на ООН, Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените, Целите на хилядолетието на ООН за развитие, новата Европейска стратегия за равенство на жените и мъжете (2010-2015) и Европейския пакт за равенство на жените и мъжете.

Политиката за равенство между половете и антидискриминация е в съответствие с антидискриминационните директиви на Европейския съюз (Директива 2000/43/ЕО и Директива 2002/78/ЕО) и е насочена към превенция на дискриминацията чрез повишаване на информираността на гражданите за техните основни човешки права и правовите гаранции за тяхната защита.

В областта на равнопоставеността между половете и антидискриминацията усилията са насочени към: изграждане на административен капацитет в органите на централната и местната власт, съдебната система, социалните партньори и обществото като цяло и укрепване на институционалния механизъм/ структури за равнопоставеност на половете; изпълнение на Национална стратегия за насърчаване на равнопоставеността на половете за периода 2009-2015 г.; повишаване на информираността и чувствителността на обществото по проблемите на равнопоставеността между половете и антидискриминацията.

Политиката в областта на равнопоставеността между половете и антидискриминацията е насочена и към предотвратяване и премахване на различни форми на дискриминация по признаците: пол, възраст, увреждане, етническа принадлежност, религия и вяра, сексуална ориентация и др., интегрирането на групи в неравностойно положение чрез създаване на условия за равни възможности за всички, изграждане на органи и механизми за прилагане на насърчителни мерки за преодоляване на социални неравенства.

Целта и дейностите са съобразени с приоритетите на специфичните политики на Министерството на труда и социалната политика, с ангажиментите, поети в областта на социалната политика и заетостта, с постигане целите на Стратегия "Европа 2020", с политиките за равенство на жените и мъжете на Европейско ниво и с директивите в областта на равенството и антидискриминацията.

Изготвена и изпратена е информация по въпросници на Генерална дирекция „Заетост, социални въпроси и социално включване“ на Европейската комисия и Съвета на ЕС, във връзка с равнопоставеността на жените и мъжете и участието им в процеса на вземане на решения, както и по въпросите на борбата с дискриминацията по признаците пол, възраст, увреждане, етнос, религия или вярвания и сексуална ориентация.

Подготвени са позиции и указания за участие на българските представители в заседанията на Работната група по социални въпроси по следните досиета: предложение за Директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация; предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 92/85/ЕИО за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето по време на работа на бременни работнички и на работнички родилки или кърмачки, Европейски пакт за равенство на половете (2011 – 2020) - проект на Заключения на Съвета, Преглед на изпълнението на Пекинската платформа за действие: съвместяване на професионалния и семейния живот като предпоставка за равно участие на пазара на труда – Заключения на Съвета.

По време на унгарското председателство започна разглеждането на ново досие в Работната група по социални въпроси /РГСВ/ – Проект на Заключения на Съвета за Европейски пакт за равенство на половете 2011 – 2020 г. Експерт от отдел РВАСП участва в разработването на рамковата позиция по досието, която беше одобрена от Съвета по европейските въпроси към МС. В рамковата позиция България изрази принципната си подкрепа по проекта на Заключения на Съвета за Европейски пакт за равенство на половете 2011 – 2020 г., тъй като неговото осъвременяване беше необходимо с оглед съобразяването му с новата стратегия на Комисията за равенство между жените и мъжете (2010—2015 г.) и Стратегията „Европа 2020“.

Направен е преглед на текущото състояние на досиетата по равнопоставеност и антидискриминация и подготвен план за развитието им.

Като постоянни или алтернативни членове експертите от горепосочената дирекция участват в работата на различни органи и структури към Европейската комисия (Комитета за равенство между жените и мъжете, Групата на високо равнище за джендър мейнстрийминг, Управителния съвет и Форума на експертите към Европейския институт за равенство между жените и мъжете, Групата на правителствените експерти по антидискриминация, различни ад хок групи по отделни направления на политиката за равнопоставеност между половете, равно третиране и антидискриминация). Експертите са контактни лица за наблюдение и отчитане на изпълнението на Пекинската платформа и 3-тата Цел на хилядолетието за развитие на ООН. Участват в множество междуведомствени работни групи, съвети и др.

Отдел “Равни възможности, антидискриминация и социални помощи”, Министерство на труда и социалната политика осъществява координацията и участието на България в Програма ПРОГРЕС – Програмата на Европейската общност за заетост и растеж (2007-2013) и разработва и изпълнява проекти в направление „Равенство на половете” и направление „Антидискриминация” на Програмата.

През 2011 г. експерти от отдел РВАСП участваха в изготвянето, организирането и изпълнението на два проекта, финансирани от ЕК по програма Прогрес – проект VS/2010/0596 „Подобряване на капацитета на публичната администрация за прилагане на джендър мейнстрийминг в националните политики и програми” и проект VS/2010/0356 „Равенство – път към прогрес”.

Беше разработен от отдел РВАСП и одобрен от ЕК проект с референтен № JUST/2011/PROG/AG/1883, име на проекта: „За достоен труд и по-добър живот без дискриминация”. Периодът на изпълнение на проекта е от 20 декември 2011 г. до 20 декември 2012 г.

През отчетния период беше изготвен и изпратен материал със статистически данни за Република България на английски език на Съвета на световните жени лидери, Института в Аспен, във връзка с изготвянето на Глобалния доклад за различията между половете за 2011 г.

Изготвени са отговори със статистически данни на английски език по списъка с въпроси, изпратен на българската страна от Комитета за елиминиране на всички форми на дискриминация срещу жените, във връзка с предстоящата защита през 2012 г. на консолидирания

четвърти, пети, шести и седми доклад на Република България по прилагане на Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените (CEDAW).

Поддържани са текущо електронните страници на проектните дейности от 2010 г. и е актуализирана информацията в специализирания раздел по равнопоставеност между жените и мъжете в страницата на МТСП.

През месец декември 2011 г. беше приет Националният план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2012 г.

Във връзка с развиването на политиката за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете, и синхронизиране на нормативната уредба в съответствие с принципите за равно третиране на двата пола, Министерство на отбраната (МО) е извършило преглед на наредбите на министъра на отбраната за кандидатстване във висшите военни заведения в следните области:

1. за приемане на курсанти в Националния военен университет „Васил Левски” и във Висшето военноморско училище „Никола Вапцаров”;
2. за приемане на офицери за обучение във факултет "Командно-щабен" на Военна академия "Георги Стойков Раковски" за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от професионално направление "Военно дело" за учебната година;
3. за условията и реда за приемане във Военна академия "Г. С. Раковски";
4. за приемане на офицери за обучение във факултет „Национална сигурност и отбрана" на Военна академия „Георги Стойков Раковски" по специалност "Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили" (Генералщабен курс) за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" в професионално направление "Военно дело".

Резултатът от тази мярка е, че след прегледа и премахване на ограничителните текстове за жени са приети първите две момичета за специалност „Организация и управление на тактическите подразделения от Военновъздушните сили”: Специализация „Летец-пилот” за нуждите на изстребителната авиация. Повече от 61 години за посочената специализация не са обучавани жени. Възстановена е традиция след 61 г.

През 2011 г. Фондация „Джендър проект в България” и ФБЦДИ участваха в Европейската инициатива „European equal pay day”. Целта на тази мярка е да бъде повишен капацитетът на институциите от Националния съвет за равнопоставеност на жените и мъжете към МС /НСРЖМ/ за прилагане на джендър мейнстрийминг подхода.

По време на Европейската инициатива са раздадени 30 комплекта с материали по горепосочената тема на неправителствения сектор и медиите, както и са дадени две интервюта в медиите – в радио Хоризонт и Христо Ботев и интервю, което е публикувано във вестник Монитор.

През 2011 г. Министерството на външните работи (МВнР) предложи създаване на Национален план по Резолюция 1325 на съвета за сигурност, което залегна в Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2012 г., като своевременно започна работа по сформирани на междуведомствена работна група;

В рамките на своите компетенции като орган по външна политика, МВнР координира изработването на становища по въпроси, свързани с равнопоставеността на жените и мъжете от дневния ред на международни организации с компетенции в тази сфера (ОС на ООН, вкл. Трети комитет, Съвет по правата на човека, Комисия по положението на жените, „ООН – Жени”, ОССЕ, Съвет на Европа и пр.)

Специално внимание бе отделено на разширяването и задълбочаването на сътрудничеството на България с международните мониторингови механизми в областта на правата на човека с цел адекватно представяне на политиката на страната ни по въпроси, свързани с насърчаването на равнопоставеността на жените и мъжете, борбата с домашното насилие, противодействието на трафика на жени и момичета и пр.

Също така, бе оказано необходимото съдействие от МВнР за съгласуването на общите позиции на Европейския съюз по въпроси, свързани с равнопоставеността на жените и мъжете.

Във връзка с популяризиране на програми за равнопоставеност между половете (т.н. “джендър” обучение, даващо познание за социалните измерения на пола), Министерството на образованието, младежта и науката заложи в действащите учебни програми за задължителна и профилирана подготовка знания за социалните измерения на пола и за проблемите, свързани с равнопоставеността на половете. Основен акцент може да се открие в учебните програми по история, по цикъл “Философия“ и по «Свят и личност”.

Повишаването на информираността за равнопоставеността на половете в системата на образованието се постига и чрез използване на учебни помагала по джендър образование и права на човека, създадени по проекти от предходни години.

В резултат на изпълнението на тези програми се повишава осведомеността в системата на образованието за социалните измерения на пола.

Според МОМН, разработването и популяризирането на теми и програми за равнопоставеност на половете ще бъде по-ползотворно след създаването на Държавен образователен стандарт за общообразователна и за профилирана подготовка.

Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията предоставя равни възможности на мъжете и жените, осъществявайки държавната политика в областта на транспорта, информационните технологии и съобщенията, като прилага нормите и принципите на равнопоставеност между половете и гарантиране на равни възможности на жените и мъжете. Изборът при назначаване на длъжност в администрацията и израстването в кариерата в структурата на министерството е в съответствие с разпоредбите на Закона за държавния служител, Кодекса на труда, Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители, Наредбата за условията и реда за атестиране на служителите в държавната администрация и вътрешно-нормативните правила, без толериране на половете при спазване разпоредбите на чл.39 от Закона за защита от дискриминация.

През изтеклата 2011 г. съотношението между работещите жени и мъже в министерството е 73:27 % в полза на жените, като 60% от ръководните позиции са заети от тях. От новоназначените служители през 2011 г. делът на жените е 71% от общия брой постъпили на работа през отчетната година.

Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията организира в рамките на ежегодните обучителни програми обучение за повишаване на капацитета на неговата администрация по отношение на спазване на човешките права и равните възможности за жените и мъжете.

Министерството на културата гарантира равни възможности на мъжете и жените, чрез прилагане на принципа на равнопоставеност на половете, при подбор на служители и израстване в кариерата в структурата на министерството.

И през 2011 г. Министерството на културата участва активно в работата на Националния съвет за равенство на жените и мъжете, включително и в проведения двудневен семинар през м. декември в гр. Кюстендил, с което значително се подобрява капацитета на администрацията за прилагане на интегрирания подход за равно третиране на половете в националните политики и програми.

Дейността на Министерството на културата е насочена към създаване на възможности за равно третиране и равен достъп до културни ценности, продукти и услуги, което се проявява в подготовката на нормативни актове, подкрепя на творчески проекти в областта на изкуствата, образованието по изкуства и култура, опазване на културното наследство и културното многообразие в страната.

Раздел II

Равна степен на икономическа независимост

По отношение на мерките за намаляване и премахване на сегрегацията на пазара на труда и отражението на финансовата и икономическата криза върху заетостта на жените и мъжете, беше извършено изследване на база данни на Агенцията по заетостта за 2010 и 2011 г., в резултат на което е установено следното:

Възможностите на безработните да се реализират на пазара на труда са в пряка и съществена зависимост от половата, възрастовата, професионално квалификационните и образователните характеристики на безработните лица.

През 2011 г. средномесечният брой на безработните, регистрирани в бюрата по труда, е 332601. Средномесечният брой на безработните жени е 181904 души, като те намаляват с 9781 души или с 5.1% спрямо 2010г. Безработните жени запазват преобладаващия си дял в общия брой на безработните лица, регистрирани в бюрата по труда, като делът им в сравнение с 2010 г. се запазва почти непроменен - 54.7% (при 54.6% през 2010г.).

С най-голям дял във възрастовата структура на безработните жени се запазват групите над 55 години (21.2%) и от 50 до 54 години (13.8%), а с най-нисък са младежите - до 19 години (1.4%) и от 20 до 24 години (7.1%). Обединените групи на младите жени до 29 г. и жени над 50 г. обхващат, съответно 19.1% и 35.0%.

В професионалната структура на безработните жени с преобладаващ дял са жените без квалификация и специалност, които отбелязват ръст от 59.5% през 2010 г. на 61.0% през 2011 г. В образователната структура се отчита, че половината от безработните жени са с основно и по-ниско образование - 51.0% (50.0% през 2010 г.), а жените, които едновременно са без специалност и с основно и по-ниско образование, са 50.7% (49.4% през 2010 г.) от общия брой на безработните жени.

Продължително безработните жени с престой на пазара на труда над 1 година са 67995 средномесечно, като те нарастват с 1726 (с 2.6%). Относителният им дял също се увеличава - от 34.6% през 2010 г. на 37.4% през 2011г. от общия брой на жените.

Регистрираните в бюрата по труда безработни мъже през годината също отчитат спад спрямо 2010 г. - с 5.4% или с 8563 души. Средномесечният им брой през 2011 г. е 150697. Делът им в общия брой на безработните лица се запазва почти непроменен - от 45.4% през 2010г. до 45.3% през 2011 г.

Както и при жените, с най-голям дял във възрастовата структура на безработните мъже се запазват групите над 55 години (23.8%) и от 50 до 54 години (13.6%), а с най-нисък са най-младите мъже - до 19 години (1.9%) и от 20 до 24 години (7.6%). Младите мъже до 29 г. продължават да се реализират на пазара на труда 2 пъти по-лесно, в сравнение с по-възрастните. Младежите до 29г. са 19.2%, а мъжете над 50г. са 37.3% от общия брой на безработните мъже.

Делът на безработните мъже без квалификация и специалност продължава да е по-нисък от този на жените - 53.5% (при 52.6% през 2010г.). Делът на мъжете с основно и по-ниско образование е със стойност почти изравнена с тази при жените - 49.5% (при 49.8% през 2010г.). Мъжете, които едновременно са без квалификация и специалност и с основно и по-ниско образование са 47.7% (при 47.3% през 2010г.) от общия брой на безработните мъже.

Продължително безработните мъже с престой на пазара на труда над 1 година са 50141 средномесечно, като те нарастват значително с 5562 (с 12.5%). Относителният им дял се увеличава също значително от 28.0% през 2010г. на 33.3% през 2011г. от общия брой на мъжете, но продължава да е по-нисък от този на жените.

През 2011г. Агенцията по заетостта (АЗ) реализира инициативи на активната политика на пазара на труда, като изпълнява заложените в Националния план за действие по заетостта програми, насърчителни мерки по Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ), както и дейностите по схемите на Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси” (ОП РЧР). Основно направление в работата на АЗ е осигуряването на заетост и обучение на неравнопоставените групи на пазара на труда, в т.ч. лица без образование и квалификация, млади хора, продължително безработни лица, по-възрастни лица, жени, хора с увреждания и др. При някои групи е възможно даден безработен да попада в повече от една група, като за целта трудовите посредници от бюрата по труда определят конкретните стъпки за неговото включване в обучение, заетост, и др. според профила на лицето и неговите шансове за устройване на работа. Отчита се натрупването на негативни признаци, ограничаващи достъпа до заетост, като например – жени, съкратени, с ниска квалификация и без такава, млади жени с ниска мотивация за труд, безработни от ромски произход без трудов опит и без образование или с ниско образование и без квалификация; хора с увреждания, но и с ниска квалификация, безработни жени над 50 години, но и с ниска пригодност за заетост или без професия, обезкуражени лица със загубени трудови навици и без квалификация и др.

С оглед подобряване качеството на работната сила, Агенцията по заетостта осигурява възможности за включване в обучение за придобиване или повишаване на квалификацията и на чуждоезиковите и дигиталните компетентности на заети лица, в т.ч. и на заети жени. В условията на криза, това им помага да запазят работните си места, повишава производителността на труда им, позволява им да се адаптират успешно при промяна в изискванията за заеманата длъжност, както и своевременно при необходимост да намерят нова заетост.

През 2011г. в инициативите на активната политика на пазара на труда, реализирани от Агенцията по заетостта и финансирани със средства от държавния бюджет и от Европейския социален фонд, са включени общо над 73 хил. жени – безработни и заети, (в т.ч.: по програми и насърчителни мерки по ЗНЗ – 27175 жени и в обучение и заетост по ОП РЧР – 46088 жени).

По предварителни данни на Агенцията по заетостта през 2011 г. в програми за заетост и обучение, финансирани със средства от държавния бюджет, са включени 54,1% (23 329) жени. От тях в Програмата „От социални помощи към осигуряване на заетост” жените са 50% (14 471), в Националната програма „Асистенти на хора с увреждания” – 69,2% (2 734), в Програмата „Старт на кариерата” – 69,8% (726), в Националната програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания – 53,9 (843), в Националната програма „Активиране на неактивни лица” – 50,8% (4192) и в Програмата „Нова възможност за заетост” - 58,5% (1309).

Безработните жени са една от целевите групи по проект „Реализация” на КТ „Подкрепа”, финансиран от държавния бюджет по Националния план за действие по заетостта през 2011 г. По проекта е повишена пригодността за заетост на 640 жени чрез мотивационно обучение и обучение за придобиване на ключови и професионални умения.

Също така по предварителни данни на Агенцията по заетостта, през 2011 г. по насърчителните мерки за безработни майки с деца до 3 и от 3 до 5-годишна възраст в заетост са включени 840 жени.

В условията на икономическа криза през периода 2008 – 2010 г. се наблюдава и леко повишение на разликата в брутно почасово заплащане на жените и мъжете в България. По последните налични данни на Евростат тази разлика варира от 12,3 % (2008 г.), 13,9 % (2009 г.), 14,1 % (2010 г.).

Разбивката по икономически дейности за България за 2010 г. сочи, че най-големи разлики в средното месечно заплащане по пол има в секторите: Финансови и застрахователни дейности – 32,3%; Хуманно здравеопазване и социална работа – 31,7 %, Култура, спорт и развлечения – 30,3 %.

Предварителните данни на НСИ за 2011 г. показват следното:

СРЕДНА ГОДИШНА ЗАПЛАТА НА НАЕТИТЕ ЛИЦА ПО ТРУДОВО И СЛУЖЕБНО ПРАВООТНОШЕНИЕ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И ПОЛ ПРЕЗ 2011 ГОДИНА *

(левове)			
Икономически дейности	2011 година		
	Общо	Мъже	Жени
Общо	8487	9380	7615
Селско, горско и рибно стопанство	6318	6590	5661
Добивна промишленост	13681	14147	11501
Преработваща промишленост	7336	8675	5983
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	17624	18351	15407
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	8143	8538	7275
Строителство	7513	7469	7770
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	7048	7751	6398
Транспорт, складиране и съобщения	9336	9692	8454
Хотелиерство и ресторантьорство	5443	6007	5092
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	18890	21654	15213
Финансови и застрахователни дейности	16994	22117	14783
Операции с недвижими имоти	7935	8858	7021
Професионални дейности и научни изследвания	11475	13601	10008
Административни и спомагателни дейности	5393	5220	5806
Държавно управление	10604	11591	10088
Образование	8574	10372	8139
Хуманно здравеопазване и социална работа	8435	11549	7645
Култура, спорт и развлечения	7435	9110	6024
Други дейности	5935	6308	5726

Министерството на икономиката, енергетиката и туризма е отговорна институция по изпълнение на мярка „Провеждане на обучение на представители от ресора на МИЕТ за повишаване на осведомеността им за прилагане на политиката за равнопоставеност на половете”, чиято

заложена цел е повишаване на осведомеността и капацитета за прилагане на тази политика. В тази връзка през 2011 г. съвместно с Министерството на труда и социалната политика бе подготвен и разпространен набор от материали, свързани с прилагането на политиката по равнопоставеност на половете на 73 организации, с които министерството партнира в отрасловите/браншовите съвети за тристранно сътрудничество, с молба информацията да бъде разпространена и сред членове на тези организации. Под формата на дистанционно обучение бяха направени разяснения по повдигнати въпроси, като останаха открити телефоните и електронните пощи на експертите, компетентни в тази сфера, за консултации и отговори.

В областта на земеделието и храните, през 2011 г. Министерството на земеделието и храните е провело разяснителна кампания за насърчаване на включването на жени и мъже от селските региони, за кандидатстване по мерките от „Програмата за развитие на селските райони (2007-2013)“.

Целта е да се активизира включването на жените и мъжете от селските региони в проекти по „Програмата за развитие на селските райони (2007-2013)“. Министерството на земеделието и храните целогодишно провежда информиране и разясняване за бенефициенти на мерките от „Програмата за развитие на селските райони (2007-2013)“.

Към 03.01.2012 г., по приеми през календарната 2011 г. са подадени общо 3978 заявления, по мерки от „Програмата за развитие на селските райони“ спрямо 2687 за календарната 2010 г. Запазва се тенденцията бенефициентите по Програмата за развитие на селските райони по индивидуалните мерки (без общини, НПО и др.) да са основно мъже – около 80%.

В рамките на информационните кампании по Комуникационния план на Програмата за развитие на селските райони /ПРСР/ са информирани земеделските производители за възможностите за подкрепа за обучение в областта на земеделието. По този начин се подобрява човешкият потенциал в земеделието и горското стопанство чрез разпространение на знания и усъвършенстване на уменията, както и се осигурява адекватно равнище на техническите и икономическите знания и умения в областта на селското стопанство.

През отчетния период са проведени следните дейности:

- 28 семинара на регионално ниво за бенефициенти по мерки 112, 121, 142, 213 и 214, посетени от 2 327 души, от които около 35% жени;
- 28 пресконференции с 231 журналисти, от които около 70% жени;
- 4 семинара за журналисти за агроекологични плащания и биоземеделие;
- 14 публични събития „Дни на отворените врати по ПРСР“;
- Информационни щандове в национални и регионални изложения и конференции – 15;
- Празник на агроекологичните земеделски стопани през септември – 7 мероприятия в страната;
- Лекции на експерти от МЗХ по покана на външни организации в цялата страна по 17 вида мероприятия;
- Изготвени и разпространени материали за ПРСР: 16 000 бр. листовки; 10 000 бр. информационен бюлетин;
- 1 филм в две части в тираж 100 000 бр.

Мярка 112 от Програмата за развитие на селските райони насърчава женското предприемачество. Делът на младите фермери жени, сключили договори и с платени проекти е 41,5% от всички платени заявления (към 31.12.2010 г.), като структурата на жените, заети в земеделието е 43%.

През 2011 г. Националната служба за съвети в земеделието /НССЗ/ е провела 979 броя мероприятия за публичност по Програмата за развитие на селските райони, от тях 380 броя участия в информационни събития/срещи; 354 общ брой изготвени информационни материали; 134 общ брой медийни изяви в пресата и интернет; 111 общ брой медийни изяви в радио и телевизионни предавания

По данни на НССЗ броят на участниците в информационни събития/срещи е 17 743 човека; броят на изготвените информационни материали (тираж) – 259 523 бр.; броят на проектите - 2311 бр. и брой дейност - 3290.

Договорените средства по „Програмата за развитие на селските райони (2007-2013)” до края на 2011 г. са 52%, а разплатените са 32%, което бележи ръст от 20% за договорените 13% при разплатените средства спрямо края на 2010 г.

Фондация „Джендър проект в България”, МТСП, Културен център на СУ „Св. Климент Охридски”, Лайънс клуб „София-Средец”, Асоциация на жените предприемачи в България „Селена” организираха фотоизложба „Жените, които управляват най-голямата машина, сътворена някога от човека” 8-22 март 2011 г. в СУ с портрети на български и италиански жени физици и научни работници, които работят към ЦЕРН, Швейцария. По време на тържественото откриване на фотоизложбата присъстваха над 160 души като бяха разпространени 1000 листовки сред студенти в университетите в София. Събитието беше отразено в над 20 публикации в пресата и в електронните медии . Ефектът от тази мярка е широка гама от обществеността да бъде информирана за участието на жените в научна и високотехнологична кариера.

Раздел III.

По-добро съвместяване на професионалния, личния и семейния живот

В рамките на Групата на високо ниво по джендър мейнстрийминг, Министерството на труда и социалната политика участва в изработването на Доклада „Жените и икономиката – съвместяване на семейния и професионалния живот като предпоставка за равно участие на пазара на труда”, възложен от полското председателство и разработен от Института по равнопоставеността на половете, Вилнюс, с предоставяне на актуална информация относно политиката по равнопоставеност на жените и мъжете.

През 2011 г. Министерството на труда и социалната политика реализира, посредством Агенцията по заетостта, програми и насърчителни мерки, които специално са насочени към подкрепа на заетостта на жените и съвместяването на професионалния, личния и семейния живот на жените и мъжете:

1. Схема „Отново на работа” – проект „Детегледач - шанс за реализация с обучение към заетост” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. Проектът насърчава съвместяването на професионалния с личния и семейния живот на родителите с малки деца чрез осигуряването на безплатен детегледач. Грижи за малките деца полагат безработни лица, преимуществено в предпензионна възраст, които предварително се обучават за придобиване на ключови компетентности за полагане на грижи за малки деца, както и лица с образование и квалификация в сферата на здравеопазването, образованието и социалните дейности, като същевременно се дава възможност на родителите на деца от 1 до 3-годишна възраст, наети по служебно или трудово правоотношение или самонаети, да продължат своето професионално развитие. По проекта се осигуряват средства за трудово възнаграждение и осигуровки на наетите лица. През 2011г. от общо включените в обучение и инструктаж 1084 безработни лица, 1035 са жени. През годината в заетост по схемата са включени 1022 жени. От началото на проекта в обучение и инструктаж са включени 1844 безработни жени, а в заетост по проекта – 1704 жени.

2. През 2010 г. продължава реализацията на мярката, регламентирана в разпоредбата на чл. 53 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ), за насърчаване на работодателите, които наемат на работа безработни лица – самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 3-годишна възраст. Със средства от бюджета за активна политика са финансирани разходите за трудово възнаграждение и осигуровки на наетите лица. През 2011 г. по мярката е осигурена средномесечна заетост на 830 безработни майки с деца до 3-годишна възраст.

С цел интеграция на пазара на труда на безработни майки с деца от 3 до 5-годишна възраст се реализира насърчителната мярка, регламентирана в разпоредбата на чл. 53а от Закона за насърчаване на заетостта. На работодатели, разкрили работни места и осигурили заетост на безработните лица, се осигуряват средства за трудово възнаграждение и осигуровки. През 2011 г. средно на месец по мярката е осигурена заетост на 251 безработни майки с деца от 3 до 5-годишна възраст.

По мярка 15 от Националния план, Българската стопанска камара е участвала по компетентност в реализираните промени в Кодекса на труда, Кодекса за социално осигуряване и съответните подзаконовни нормативни актове, уреждащи трудовите и осигурителните отношения в случаите на родителски отпуск.

През 2011 г. Конфедерацията на българските синдикати проведе редица конференции и семинари по разработени от въпросите за равнопоставеността на жените и мъжете програми на Международната конфедерация на профсъюзите, вкл. - на Женския комитет на Паневропейския регионален съвет (PERC) на МКП.

Темите, по които бяха проведени дискусии на форумите, са в съответствие с политиките и добрите практики, отнасящи се до балансирането и съвместяването на личния и трудовия живот, и активното участие на жените като равноправни субекти в обществения и политически живот на страната. От особено значение бе и разяснителната работа, свързана с изключително широк диапазон аспекти, засягащи въпросите на равнопоставеността. Сред основните от тях бяха:

- Повишаване информираността на работодатели и заети лица за мерки и политики на равнопоставеност на пазара на труда по отношение на жените и хората в неравностойно положение, с цел стимулиране на тяхното прилагане.

- Повишаване на подготовката и квалификацията на учителите и директорите на учебни заведения относно проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и насилие на работното място. Повишаване на осведомеността в системата на образованието за социалните измерения на пола, чиито аспекти са включени в обученията на класни ръководители от дванадесетите класове от цялата страна по образователната кампания “Моето първо работно място”. Нейната цел е да се помогне на младите хора да осъществят плавен преход от училище към пазара на труда и те успешно да се адаптират към света на трудовите взаимоотношения.

- Организиране на инициативи по различни теми: Достоен труд за жените, противопоставен на кризата; Глобалната криза и защитата на правото на работното място; Равенството между половете и колективното договаряне; Социална закрила и социално осигуряване; Домашните работници; Младите жени работници.

- „Достойна заетост, достоен труд, достойни условия на работа и заплащане” е темата на проведения на 29 и 30 юни 2011 г. в София субрегионален семинар с представители на Паневропейския регионален съвет (PERC) на Международната конфедерация на профсъюзите. По време на форума бяха представени различни аспекти и постижения у нас по отношение законовата уредба, както и кардинални въпроси и проблеми, свързани с икономическата и социалната реалност в страната ни, в региона и в Европа, и ролята на синдикатите за разрешаването им. Участниците в семинара от България, Белгия, Полша, Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Черна гора, Румъния и Сърбия

разгледаха темите за икономическата криза, пазара на труда и положението на работещите на Балканите, и джандър измеренията на кризата в региона.

- На 4 октомври 2011 г., отново в София, при голям медиен интерес, се състоя националната конференция на тема: „Жените в политиката”. Организирана от Конфедерацията на независимите синдикати в България и “Обществен женски парламент - 21 век” (ОЖП) към КНСБ, в партньорство с Фондация “Фридрих Еберт”. Тя обедини няколко десетки участници, съпричастни към проблемите на жените в политиката - представители на парламента от различни политически сили, на областните управи и на общинските власти от цялата страна, на неправителствени организации, синдикалисти, научни работници, общественици и др.

- Стремешът на ОЖП е да осъществява сътрудничество с всички неправителствени организации, които са негови членове, както и да разширява своята дейност чрез партньорства с други институции и организации. По време на всички инициативи, конференции, на които ОЖП е организатор и съорганизатор, се следва изпълнението на една от постоянните мерки, заложили в ежегодните Национални планове за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете, а именно - Насърчаване на положителното представяне в медиите на достойни образи на жените и на мъжете чрез отразяване възможно най-много събития, за които има актуална информация. Предвид многобройните публикации в печата и отразяване в електронните медии, тази мярка се оценява като успешно реализирана.

Участието в международни форуми на ОЖП към КНСБ е провокирано от амбиция за представяне и обмен на добри практики и обмен на опит в международен план, с цел да се ангажира вниманието на националните и на международните институции за възможността и създаването на още по-добри условия за пълноценно участие на жените в политическия, икономическия и културен живот.

Дейността на Министерството на културата е насочена към създаване на възможности за равно третиране и равен достъп до културни ценности, продукти и услуги, което се проявява в подготовката на нормативни актове, подкрепа на творчески проекти в областта на изкуствата, образованието по изкуства и култура, опазване на културното наследство и културното многообразие в страната

За първи път община Димитровград, чрез спечелен проект през 2011 г. по оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” ще работи целенасочено по мерките за подобряване съвместяването на семейния с професионалния живот.

През цялата 2011 г. общините продължиха да развиват качеството и мрежата от социални услуги за уязвими групи, в т.ч. за дългосрочна грижа и отговорно родителство.

Раздел IV.

Насърчаване на равното участие на жените и мъжете в процеса на вземане на решения

Секретариатът на Националния съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет на Република България подкрепи инициативата за разпространяване на ангажимент за активно съдействие за назначаването на квалифицирани жени, които да заместят напускащите мъже членове на управителни съвети на предприятията от бизнеса, като така се цели постигането на участие от 30 % на жените в управителните съвети до 2015 г. и 40 % до 2020 г.

През изминалата година Министерството на труда и социалната политика съвместно с Министерството на икономиката, енергетиката и туризма на Република България разпространи декларацията за поемане на ангажимент за участие на жените в управителните съвети в Европа сред всички техни партньори от бизнеса (130 публични частни търговски дружества и 51 търговски дружества с над 50 % държавно участие). Инициативата е на Европейската комисия и като страна членка, България полага усилия за повишаване на участието на жени в управителните съвети на компаниите.

Следните тринайсет български компании се присъединиха към инициативата, като подписаха декларации:

Публични частни дружества:

1. „Видахим” АД, гр. Видин
2. „Юрий Гагарин” АД, гр. Пловдив
3. „Хидро пневмо Техника” АД, гр. Казанлък
4. „Завод за големи металорежещи машини” АД, гр. Перник
5. „Дружба стъklarски заводи” АД, гр.София
6. „Асенова Крепост” АД, гр. Асеновград
7. „Вапцаров Холдинг” АД, гр. София

Дружества с над 50% държавно участие:

8. "АЕЦ Козлодуй" ЕАД, гр. Козлодуй
9. ТЕЦ "Марица Изток 2" ЕАД, с.Ковачево
10. „Вазовски машиностроителни заводи” ЕАД, гр. Сопот
11. „Национален институт за изследване на вино и спиртни напитки” ЕООД, гр. София
12. „Електроенергиен системен оператор"ЕАД, гр. София
13. “Българска агенция за експортно застраховане” ЕАД, гр. София

По отношение на българските дружества с над 50 % държавно участие, които са в системата на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма (51 търговски дружества), към 1 ноември 2011 г. жените са 43 % от членовете на управителните съвети, което е разумен баланс.

В рамките на годишната програма, НСОРБ и общините участват в редица проекти и съдействат на партньорски организации, развиващи дейности в посочената сфера.

През 2011 г. Комисията за работа с жените на изборни длъжности работи активно по множество практически въпроси в сферата на социалните дейности и грижа за децата.

Раздел V.

Достойнство, неприкосновеност на личността и предотвратяване на насилието въз основа на пола. Намалване на разликите по пол в здравеопазването.

Предприети действия и дейности по финансиране на проекти от Министерство на правосъдието за изпълнение на програми и обучения по реда на глава трета от Правилника за прилагане на Закона за защита от домашното насилие /ППЗЗДН/ през 2011 г.:

- Съгласно чл. 6, ал. 7 от Закона за защита от домашното насилие /ЗЗДН/ по бюджета на Министерството на правосъдието ежегодно със Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година се определят средства за финансиране на проекти на юридически лица с нестопанска цел за разработване и изпълнение на програми и обучения в областта на превенцията и защитата от домашно насилие. В глава трета от ППЗЗДН са уредени конкретните правила във връзка с финансирането на съответните проекти и е предвидено, че Министерството на правосъдието обявява конкурс за финансиране на проекти на програмите и обучението. Оценяването на заявленията за

финансиране се извършва от петчленна комисия, определена със заповед на министъра на правосъдието. Председател на комисията е заместник-министър на правосъдието, а членове – по един представител на Министерството на правосъдието, на Министерството на финансите, на Министерството на труда и социалната политика и на Министерството на вътрешните работи. Министърът на правосъдието издава заповед за одобрените проекти и за отказите за финансиране в 7-дневен срок от решението на комисията. В срок до 14 работни дни от получаване на уведомлението за издадената заповед одобрените кандидати сключват договор за финансиране с министъра на правосъдието. Министърът на правосъдието осъществява контрол за изпълнението на условията по договора за финансиране чрез Комисия, назначена от него, в състава на която участват представители на Министерството на правосъдието, Министерството на финансите, Министерството на вътрешните работи и Министерството на труда и социалната политика. След разглеждане на окончателните отчети по изпълнението на проектите, Комисията приема или отхвърля отчетите, за което се съставя протокол.

През 2011 г. за първи път е проведена процедура за финансиране, като общият размер на финансирането за годината е 500 000 лв.

На 18.01.2011 г. на официалния информационен сайт на Министерството на правосъдието е публикувана информация за условията и реда на финансирането. В определения в информацията срок (до 18 февруари 2011 г.) в Министерство на правосъдието са постъпили двадесет и едно проектни предложения по обявената процедура от юридически лица с нестопанска цел.

Със заповед № ЛС-04-156/21.02.2011 г. на министъра на правосъдието е определен състава на Комисията, която да оцени подадените заявления за финансиране. Със заповед № ЛС-04-685/22.06.2011 г. на министъра на правосъдието и въз основа на решението на Комисията за оценка на заявленията, оформено в протокол, е отказано финансиране на проектите на четири юридически лица и е одобрено финансирането на 17 проекта общо в размер на 499 460 лв. Сключени са 16 договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ със срок на изпълнение до 20 ноември 2011 г. на обща стойност 467 180 лв., като всяка организация е получила средно около 25 000 лв.

Със заповед № ЛС-04-1229/14.10.2011 г. на министъра на правосъдието е определен съставът и на Комисията, която да разгледа и оцени окончателните финансови отчети на сдруженията, за да бъде пристъпено към окончателно плащане по договорите. Като цяло заявените дейности от изпълнителите по договорите са изпълнени, като само в два случая е налице неизпълнение на част от дейности или на дейности по договор.

Основните направления, в които са реализирани дейности по проектите са:

- дейности по превенция (които включват кампании за популяризиране на проекта и борбата срещу насилието, изготвяне на информационни материали, брошури, сайтове);
- дейности по работа с пострадали от домашно насилие и за извършители на домашно насилие, които включват социални, психологически, психотерапевтични, юридически програми и консултации);
- дейности по обучение на специализирани органи за работа с пострадали и извършители на домашно насилие (които включват семинари и обучения с представители на правната общност, съдии, полицаи и др.).

Обобщена справка за изпълнението на договорите показва, че стойността на сключените през 2011 г. 16 договора за безвъзмездна помощ е 467 180 лв.

Дейности в рамките на компетентността на Министерството на вътрешните работи:

Със свои представители Министерството на вътрешните работи на Република България участва в Мрежата на жените - полицейски служители в Югоизточна Европа (WPON). През 2011 г. мрежата проведе проучване в страните-членки, което имаше за цел да се съберат

добри практики с насоки за равенство на жените в полицията, със специален акцент върху набирането, подбора и професионалното им развитие. През 2012 г. дейността на WPON основно ще бъде свързана с издаването на наръчник със събраните добри практики на английски, албански, български, македонски и румънски език.

През 2012 г. предстои изготвянето на предложение от МВР WPON да финансира актуализирането и преиздаването на Справочника със съвети към пострадалите лица за получаване на бърза и ефективна защита в случаи на домашно насилие по мярка № 29 от Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете.

В изпълнение на Плана за действие 2011-2012 година между полицейските служби на Република България и Кралство Белгия на 12 и 13 октомври 2011 г. в гр. София се проведе двудневен семинар на тема: „Развитие на компетенции за работа с жени и деца, пострадали от домашно насилие”. Партньор на Главна дирекция „Охранителна полиция” - МВР при провеждането на семинара бе неправителствената организация - фондация „Център Надя” - гр. София, а за лектор бе поканен представител на Федералната полиция на Кралство Белгия. По време на семинара бяха разгледани въпроси, свързани с прилагането на програми за противодействие на домашното насилие в двете страни и бе представена дейността на българските Кризисни центрове за настаняване на жени и деца - жертви на насилие.

През 2011 г. представители на МВР участваха в изпълнението на проект „Развитие на компетенции за работа с жени и деца, пострадали от домашно насилие”, реализиран от фондация „Център Надя” в партньорство със Софийския университет „Св. Климент Охридски” (СУ) - катедра „Педагогика”. По проекта беше организиран и проведен (в СУ през периода м. септември - м. ноември 2011 г.) курс за следдипломна квалификация за различни специалисти, ангажирани с превенцията и защитата от домашно насилие. Всеки специалист, завършил курса успешно, получи сертификат.

По места в различни областни дирекции на МВР полицейски служители участваха в различни семинари, кръгли маси и конференции, организирани от неправителствени организации по проблемите на домашното насилие, във връзка с реализиращи се от тях проекти, финансирани от Министерство на правосъдието в изпълнение на договори за безвъзмездна финансова помощ, сключени на основание чл. 19, ал. 3 от ППЗЗДН.

В момента МВР отчита изпълнението на дейностите от Националната програма за превенция и защита от домашно насилие 2011 г. и разработва Националната програма за 2012 година.

Във връзка с Меморандума за разбирателство, подписан между България и Норвегия за изпълнението на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 г., МВР е оператор по две програмни области - „Домашно насилие и насилие, основано на полов признак“, с бюджет 2 352 940 евро и „Взаимодействие в рамките на Шенген и борба с организираната престъпност, в т.ч трафик на хора и странстващи престъпни групи“, с бюджет 7 058 824 евро.

От експерти на МВР са разработени редица проекти, свързани с

- Осъществяване на дейности по превенция на насилието, насочени към повишаване чувствителността и информираността на обществото по тези проблеми (информационна кампания);
- Разработване и внедряване на автоматизирана информационна система за автоматизирана обработка на данните за случаи на домашно насилие в страната с цел повишаване ефективността на оперативните и управленски процеси за изпълнение задълженията на органите на МВР по Закона за защита от домашното насилие;
- Разработване и апробиране на система за подготовка и квалификация на служителите в МВР, работещи по превенцията и интервенцията при случаи на домашно насилие, основано на пола;

- Организиране и провеждане на обучения за повишаване капацитета на служителите от МВР по посока разпознаване на жертвите и работа с лицата, преживели домашно насилие, основано на пола, с използване на вече разработената система за подготовка и квалификация;
- Изграждане на стаи за провеждане на работа с лица, преживели насилие, в апелативните райони в страната, вкл. и оборудването им с необходимата техника за видео и звукозапис, с оглед предотвратяване вторична и третична виктимизация на пострадалите от насилие лица при последващи процесуални действия с тях.

Дейности, осъществени в сътрудничество

Една от последните прояви на КНСБ за изминалата година бе осъществена през ноември 2011 г. в рамките на ежегодната кампания „16 дни против насилието, основано на пола”. “Обществен женски парламент - 21 век” (ОЖП) към КНСБ осъществи сътрудничество с Информационното бюро на Европейския парламент по темата за превенцията на насилието срещу жени и деца. През ноември същата година ОЖП към КНСБ бе участник и в международна конференция на тема „Жените и филантропията”, с организатори Български дарителски форум и Български фонд за жените, посветена на инициативата на международната кампания „16 дни активизъм срещу насилието над жени”, както и в работна среща за мониторинг на Закона за защита от домашното насилие, организирана от Български център за джандър изследвания и Алианс за защита срещу домашното насилие.

По инициатива на Министерство на правосъдието, съвместно Фондация «Асоциация Анимус» и МВР, МТСП, АСП, ДАЗД, МОМН, МЗ, Националното сдружение на общините, неправителствени организации се осъществи мярка „Изработване на Национален координационен механизъм за помощ и подкрепа на пострадали от домашно насилие”. Заинтересованите страни излъчиха представители, които участваха в работата на междуведомствената работна група в изпълнение на Националната програма за превенция и защита от домашно насилие за 2011 г. по т. 24 от Националния план за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2011 г.

От подадите информация общини за случаи (с деца), на които е оказана подкрепа се открояват следните обобщени резултати:

През 2011 г. във всички общини има сформирани Комисии за детето, съгласно чл. 20а от Закона за закрила на детето.

В 96 % от общините Координационният механизъм за взаимодействие в областта на закрила на детето за осигуряване на ефективна система за превенция и контрол по спазване правата на децата е подписан и се прилага.

В 41 % от общините е оказана подкрепа по случаи на деца - жертви на насилие или деца в риск от насилие.

Трудности при оказване на подкрепа по тези случаи се наблюдават в 22 % от общините, като основните проблеми са:

- липса на финансови средства и експертиза, особено за превенция и контрол по спазване правата на детето и рисковите фактори;
- липса на достатъчно и квалифицирани кадри;
- необходимост от специализирани обучения, външна супервизия и допълнителни стимули за екипите;
- своевременно осигуряване участието на всички членове на мултидисциплинарния екип;
- трудна комуникация и липса на желание на родителите за ползване на услуги в общността.

Дейности в рамките на компетентността на Министерството на здравеопазването за намаляване на разликите по пол в здравеопазването

АНАЛИЗ ПО ПОЛ

на здравния статус на жените и мъжете

за 2010 г. и в сравнителен план за периода 2007 г. – 2010 г., базиран на демографски и здравни статистически.

Намаляване броя на населението в Република България и неговото застаряване е трайна тенденция, която се основава на ниската раждаемост, емиграцията на значителна част от младите хора и смъртността. Неблагоприятна тенденция се очертава и по отношение на работната сила - абсолютният брой на младите работещи намалява при значително увеличаване на относителния дял на застаряващите работещи.

Динамика на основните здравно-демографски показатели по данни на НЦОЗА и НСИ:

1. Население, раждаемост, смъртност.

Население

През 2010 година населението на Република България е 7 504 868 души. В състава на населението по пол преобладават жените с 245 250, тоест жените са с 3,2 % повече от мъжете. Това съотношение не се е променило през разглеждания период 2007 – 2010 г.

Година	Общ брой население	Брой жени	Процентно съотношение	Брой мъже	Процентно съотношение
2010	7 504 868	3 875 059	51.6%	3 629 809	48.4%
2009	7 563 710	3 904 399	51,6%	3 659 311	48.4%
2008	7 606 551	3 925 271	51.6%	3 681 280	48.4%
2007	7 640 238	3 940 549	51.6%	3 699 689	48.4%

При анализа по възраст и пол е видно, че относителният дял на мъжете от общия брой население в съответната възрастова група е по-голям във възрастта до 39 години. След 40 години относителният дял на мъжете спрямо жените в съответните възрастови групи постепенно намалява и във възрастта над 75 г. спада под 40 %.

Тенденцията за намаляване на населението през годините се запазва, като от 2007 г. броя на населението спада с 0,2 % годишно и през 2010 г. достига 0,8 % или 58 842 души по-малко от предходната година. През 2009 г. населението е намаляло с 42 841 души или 0,6 %, а през 2008 г., то е намаляло с 20 872 или с 0,4 %.

При анализа по пол на намаляването на жените и мъжете се установи, че през 2010 г. се е изравнил броят на жените и мъжете, които намаляват. През разглеждания период 2007 – 2010 г. процентното съотношение жени – мъже спрямо общия брой население е еднакво, но броя на жените, които намаляват през годините, се е увеличил почти двойно спрямо намалението през 2008 г.

Година	Брой жени	Брой мъже
2010	29 340 29 502	
2009	20 872 21 969	
2008	15 278 18 409	
2007	17 809 21 243	

Върху изменението на числеността на населението освен естественото движение - раждаемост и смъртност оказва влияние и механичното движение на населението, тоест миграционните процеси и то по-специално външната миграция, която през последните години бележи нарастване на отрицателния механичен прираст и най-вече при жените. Това може да е една от причините за намаляване на броя на жените през този период. Данните са посочени в таблицата:

Механичен прираст на населението в Република България

Год.	Общо	Мъже	Жени
2010	-24 190	-10 697	-13 493
2009	-15 729	-6 432	-9 297
2008	-876	-92	-784
2007	-1 397	-242	-1 155

Промените във възрастовата структура на населението са в посока на задълбочаване на процеса на застаряване. Населението над 65 г. се увеличава от 2007 до 2009 г. с 0,1 % годишно, а през 2010 г. се увеличава с 0,2 %. При жените над 65 относителният им дял се увеличава с 0,2 % годишно спрямо общия брой жени. Тази тенденция е валидна за целия период. При мъжете над 65 г. само през 2010 г. относителният им дял спрямо всички мъже се увеличава с 0,2 %, за разлика от предходните две години, когато е запазил еднакви стойности.

Год.	Общ брой население над 65 г.	Процентно съотношение на населението над 65 към общия брой жени	Брой мъже	% съотн. на мъжете над 65 към общия брой мъже	Брой жени	Процентно съотношение на жените над 65 към общия брой мъже
2010	1 331 371	17,7 %	792 150	20,4 %	539 221	14,9 %
2009	1 325 891	17,5 %	786 796	20,2 %	539 095	14,7 %
2008	1 323 839	17,4 %	783 820	20,0 %	540 019	14,7 %
2007	1 323 188	17,3 %	781 207	19,8 %	541 981	14,6 %

Броят на населението над 65 години през 2010 г. е 1 331 371 (жени – 792 150 и мъже 539 221). Относителният дял на населението над 65 години през 2010 г. е 17,7 % от населението, като се запазва тенденцията от предходните две години на застаряване на нацията. През 2010 г. дялът на жените над 65 години нараства на 20,4 %, а при мъжете на 14,7 %.

Средната продължителност на живот у нас през периода 2007 – 2010 г. е нараснала с половин година. През 2007 г. тя е 72,7 години, през 2010 г. става 73,3 г. При жените средната продължителност на живот е 76,3 години през 2007 г., а през 2010 г. тя достига 77,2 г. Средната продължителност на живот при мъжете е по-ниска от тази на жените - 69,2 години (2007 г.) и се покачва до 70 г. през 2010 г.

Средна продължителност на живота в години

Година	Общо	Мъже	Жени
2010	73,6	70,0	77,2
2009	73,4	69,9	77,1
2008	73,0	69,5	76,6
2007	72,7	69,2	76,3

Раждаемост

Ниската раждаемост е един от факторите за намаляване на населението, въпреки че до 2009 г. раждаемостта бележи лека тенденция към нарастване от 9,8 ‰ (2007 г.) до 10,7 ‰ (2009 г.), естественият прираст остава отрицателен (ЕС – 10.78, 2009 г.). През 2010 г. тенденцията на увеличаване на раждаемостта е нарушена, тъй като раждаемостта е по-ниска - 10‰.

Година	Раждаемост	Тотален коефициент на плодовитост
2010	10,0 ‰	1,49
2009	10,7 ‰	1,57
2008	10,2 ‰	1,48
2007	9,8 ‰	1,42

Раждаемостта в градовете през 2010 г. е 10.6‰, а в селата – 8.6‰. Нарастването на раждаемостта през последните години се дължи предимно на повишаването на плодовитостта на родилните контингенти, измерена чрез тоталния коефициент на плодовитост. Тоталният коефициент на плодовитост през 2010 г. също намалява след 2009 г., когато е регистрирана най-високата му стойност след 1992 г. Тоталният коефициент на плодовитост общо за Европейския съюз по данни за 2009 г. е 1.6 деца.

Смъртност

През последните четири години общата смъртност в България намалява. От 2008 г. се отбелязва лек спад на показателя от 14.8‰ през 2007 г. на 14.5‰ през 2008 г. до 14.2‰ през 2009 г. (ЕС-9.64‰ за 2009 г.). През 2010 г. в общата смъртност на населението се наблюдава увеличение спрямо предходната година. Броят на умрелите лица е 110 165 души, а коефициентът на смъртност е 14.6‰. Смъртността продължава да бъде по-висока при мъжете (15.8‰), отколкото при жените (13.5‰) и е близо два пъти по-висока в селата (20.7‰), отколкото в градовете (12.2‰). Показателят на преждевременната смъртност намалява. През 2010 г. той е 23.4% (24.4% за 2009 г.). Общо за Европейския съюз този показател е близо 22%.

Разпределението на смъртността по пол

2007	2008	2009	2010							
Общо брой	Мъже брой	Жени брой	Общо брой	Мъже брой	Жени брой	Общо брой	Мъже брой	Жени брой	Общо брой	брой
	Мъже брой	Жени брой								

В смъртността по причини, водещи са болестите на органите на кръвообращението (67.5%) и новообразуванията (15.1%). През последните години се наблюдава тенденция към намаляване на смъртността от болести на органите на кръвообращението (БОК), но стандартизираният показател за България (611.28‰, 2008 г.) остава изключително висок в сравнение с този за ЕС – 236.29‰ за 2008 г. и 232.77‰ за 2009 г. В структурата на този клас болести с най-висок дял са представени мозъчносъдовата и исхемична болест на сърцето (съответно 29.5% и 17.9% за 2010 г.).

Общата смъртност от болестите на органите на кръвообращението е по-висока при мъжете. Данните показват, че през 2010 г. общата смъртност от тази група заболявания е 991,3‰, като при мъжете е 1003,7‰, а при жените – 979,5‰. Тази тенденция е валидна за целия период 2007 – 2010 г.

Общата смъртност от болестите на органите на кръвообращението

Година	Общо	Мъже	Жени
2010	991,3‰	1003,7‰	979,5‰
2009	940,1‰	953,2‰	927,7‰
2008	937,8‰	949,7‰	926,6‰
2007	971,0‰	991,0‰	952,3‰

На второ място като причина за смърт са умиранията от новообразувания, които през 2010 г. са общо 222,2 на 100 хил. население. При мъжете е по-висока, отколкото при жените и е съответно 270,5 ‰ и 176,9 ‰. Тази тенденция е валидна за целия период 2007 – 2010 г. През 2008 г. е регистрирана най-високата смъртност за периода.

Умиранията от новообразувания

Година	Общо	Мъже	Жени
2010	222,2 ‰	270,5 ‰	176,9 ‰
2009	226,2 ‰	274,3 ‰	181,1 ‰
2008	288,0 ‰	288,0 ‰	191,9 ‰
2007	234,9 ‰	282,1 ‰	190,6 ‰

В структурата на умиранията поради злокачествени новообразувания (ЗН) през 2010 г. водещи са заболяванията на ларинкса, трахеята, бронхите и белия дроб (22.1%), следват тези на дебелото черво (9.8%), стомаха (7.7%) и млечната жлеза при жените (6.7%). Смъртността от злокачествени новообразувания в България е по-ниска от средната за ЕС - 171.91‰, но показва тенденция за увеличаване.

На трето място като причина в структурата на общата смъртност са болестите на дихателната система, които намаляват през последните четири години. Делът на мъжете отново е по-голям от този при жените. През 2010 г. смъртността по причина болести на дихателната система при мъжете е 70,5 ‰, а при жените – 39,0 ‰.

Смъртност по причина болести на дихателната система

Година	Общо	Мъже	Жени
2010	54,2 ‰	70,5 ‰	39,0 ‰
2009	54,9 ‰	69,4 ‰	41,0 ‰
2008	58,7 ‰	73,2 ‰	44,9 ‰
2007	59,4 ‰	76,0 ‰	43,6 ‰

Следват като причина за смърт външните причини (травми и отравяния) и болестите на храносмилателната система. Разпределението по пол показва, че смъртността по тези водещи заболявания, е винаги по-висока при мъжете, отколкото при жените и през четирите години.

2. Заболеваемост и болестност

Един от основните проблеми, породени от застаряването на населението у нас, е нарастването на патологията, свързана с напредналата възраст. Официалните статистически данни за хоспитализираната заболеваемост за периода 2007-2009г. показват, че броят на хоспитализираните случаи в стационарите на лечебните заведения нараства до 1 958 897 (25 825.5 ‰) общо, а през 2010 г. той намалява незначително и е 1 917 199 (25 446.3 ‰). Сред причините за хоспитализация водещи са болестите на органите на кръвообращението (14.9%), факторите, влияещи върху здравето състояние на населението и контакта със здравните заведения (13.9%) и болестите на дихателната система (12.3%), които обуславят общо 41.1% от хоспитализациите. Тъй като отчитането и заплащането по метода на клиничните пътеки оказват влияние върху нивото и структурата на хоспитализираната заболеваемост, показателите следва да се разглеждат условно.

По данни на НЦОЗА, през 2010 г. нараства болестността от злокачествени новообразувания, докато заболеваемостта намалява. Показателите са съответно – 3 469,2 ‰ и 425,6 ‰.

Злокачествени новообразувания

Година	Болестност	Заболеваемост
2010	3469,2 ‰	425,6 ‰
2009	3453,8 ‰	438,3 ‰
2008	3437,6 ‰	426,0 ‰
2007	3330,7 ‰	413,9 ‰

Най-висока е болестността от рак на млечната жлеза при жените (1 191.2 ‰) и рак на женските полови органи (1 029.4 ‰), а на заболеваемостта - от рак на храносмилателните органи (99.6 ‰), рак на млечната жлеза при жените (92.3 ‰) и рак на женските полови органи (82.1 ‰).

Данните, предоставени от НЦОЗА относно болестността (регистрирани заболявания) и заболеваемостта (новооткрити случаи) на онкологичните заболявания, които са един тежък проблем на здравеопазването показват, че те се увеличават през наблюдавания четири годишен период.

През 2010 г. в България са регистрирани общо 68 028 случая на остри заразни болести (без грип и ОРЗ, туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции), с 5 365 повече в сравнение с 2009 г., когато са регистрирани 63 474 случая (919.78‰ през 2010 г., и 834.46‰ през 2009 г.). Основна причина за по-високата обща заболяемост е почти десетократното увеличение на заболяелите от морбили, които от 2 249 случая през 2009 г. нарастват до 22 004 през 2010 г. Заболеваемостта от морбили заема най-висок относителен дял (31.88%) в структурата на инфекциозната заболяемост през 2010 г., следвана от тази от варицела (28.57%) и ентероколити (24.75%)

Официалните данни на МЗ показват, че към 31.12.2010 г. в България са регистрирани общо 1272 ХИВ-позитивни лица. Броят на новорегистрираните през 2010 г. е 163 лица, от които 134 (82%) са мъже и 29 (18%) жени. Общият брой на случаите, които са заболели от СПИН е 292, от които 32 с поставена диагноза през 2010 г. Данните показват, че при 31% от случаите със СПИН през 2010 г., диагнозата е поставена при наличие на туберкулоза като опортюнистична инфекция. По път на инфектиране през 2010 г. се очертават следните уязвими групи: 36% от новорегистрираните са лица инжекционно употребяващи наркотици, а 19% са мъже, които са съобщили, че са имали сексуални контакти с мъже. При 44% основният път на предаване е при хетеросексуални контакти и 2% са деца, родени от майки, заразени с ХИВ.

Заболеваемостта от туберкулоза у нас, т.е. новооткритите случаи през последните години бележи тенденция към намаляване, с изключение на 2008 г. През 2010 г. са регистрирани и съобщени общо 2 649 случая на туберкулоза в страната. В сравнение с 2009 г. (2 911 регистрирани случаи) се наблюдава понижение на общия брой случаи с 9%. През 2010 г. регистрираните пациенти мъже са 65%. Най-засегнатите възрастовите групи са 35-44 години (446 случая или 17%) и над 65 години (499 случая или 19%). Най-ниска е регистрираната заболяемост от туберкулоза през 2009 г., когато общата е 33,6‰, а разпределението по пол е мъже – 45,0‰, жени – 22,9‰. Леко увеличение на общата заболяемост от туберкулоза е регистрирана през 2008 г. - 38,5‰. Това води до увеличение на заболяемостта и при двата пола: при мъжете е 51,6‰, при жените 26,1‰. През 2007 г. заболяемостта е 37,1 на 100 000 население, като при мъжете е значително по-висока, от тази при жените, съответно мъже – 49,0‰, жените е 25,9‰. Съотношението между мъже и жени сред общия брой регистрирани случаи на туберкулоза (всички форми) и през последните няколко години се запазва 2:1. Тенденцията за намаляване на заболяемостта от туберкулоза през последните четири години се дължи на дейностите по Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата, насочени към активен скрининг сред най-уязвимите групи, активно издирване на контактните лица на болните от туберкулоза и предоставяне на специфична химиопрофилактика за лечението на латентната туберкулозна инфекция.

3. Трайна неработоспособност

По данни предоставени от НЦОЗА общият брой на първично инвалидизираните лица през 2010 г. е 64 447 лица или 858,7 лица на 100 000 души население. През 2007 г. и 2008 г. при първично инвалидизираните лица преобладават жените, а от 2009 г. преобладават мъжете.

Първично инвалидизираните лица

Година	Общо	Мъже	Жени
2010	64 447 бр. / 858,7 ‰		
2009	69 078 бр. / 913,3 ‰	33 652 бр. / 919,6 ‰	35 426 бр. / 907,3 ‰
2008	63 087 бр. / 829,4 ‰	30 225 бр. / 821,5 ‰	32 862 бр. / 837,2 ‰
2007	70 859 бр. / 927,4 ‰	33 462 бр. / 904,5 ‰	37 397 бр. / 949,0 ‰

Най-честата причина за инвалидизиране са болестите на органите на кръвообращението. През всичките години от 2007 до 2010 г. тя заема висок относителен дял около 39 % от всички инвалидизации. Като по-висок относителен дял има при мъжете.

Година	Общо	Мъже	Жени
2010	24 683 (38.3%)		
2009	27189 (39,4 %)	14 411 (42,8 %)	12 748 (36 %)
2008	24 727(39,2 %)	12 995 (43 %)	11 732 (35,7%)
2007	28 385 (40%)	14 612 (43,7 %)	13 773 (36,8%)

През 2010 г. с болестите на органите на кръвообращението са инвалидизирани 24 683 (38,3 %).

През всичките години от 2007 до 2010 г. на второ място като причина за инвалидизиране са злокачествените новообразувания. При тях по-висок относителен дял на инвалидизация има при жените.

Година	Общо	Мъже	Жени
2010	11 600 (18.0%)		
2009	11 833(17,1 %)	5 016 (14,9%)	6 817 (19,2%)
2008	11 006 (17,4 %)	4 642 (15,4%)	6 364 (19,4%)
2007	11 342 (16%)	4 727 (14%)	6 615 (17,7%)

През 2010 г. 11 600 (18.0%) са инвалидизирани с причина злокачествени новообразувания.

На трето място през периода 2007 до 2010 г. са болестите на костно-мускулната система и на съединителната тъкан, които са причина за инвалидизирането през 2010 г. на 5 542 (8.6%). При тези заболявания относителният дял на жените е по-висок.

Година	Общо	Мъже	Жени
2010	5 542 (8.6%)		
2009	6156 (8,9 %)	2 165 (6,4)	3 991 (11,3%)
2008	5 172 (8,2 %)	1 749 (5,8%)	3 423 (10,4%)
2007	5 879 (8,3 %)	1 895 (5,7%)	3 984 (10,6%)

ОСНОВНИ ИЗВОДИ:

- Демографските процеси в страната се характеризират с трайна тенденция за намаляване на броя на населението и неговото застаряване. Намаляването е валидно и за двата пола. През разглеждания период 2007 – 2010 г. процентното съотношение жени – мъже спрямо общия брой население е еднакво, но броя на жените, които намаляват през годините се е увеличил почти двойно спрямо намалението през 2008. Застаряването е за сметка на по-големия брой жени.

- През периода 2007 - 2010 г. се отбелязва леко нарастване на средната продължителност на живота, но тя остава с 6 години по-ниска от тази в ЕС. Средната продължителност на живот при мъжете е по-ниска от тази на жените.
 - Раждаемостта през 2010 г. се е понижила и е под средната в ЕС. Тоталния коефициент на плодовитост, който вече е много близък до този в ЕС също бележи спад.
 - Нарастващото през последните две десетилетия ниво на смъртност бележи слабо понижение през 2007 г. - 2009 г. Смъртността е висока при мъжете. През 2010 г. показателят за смъртност отново се покачва, поради което България продължава да е страната с един от най-високите показатели за смъртност в ЕС и най-нисък естествен прираст (-4.6%).
 - В структурата на смъртността по причини водещи са болестите на органите на кръвообращението, като сред тях с най-висок дял са представени мозъчно-съдовата и исхемичната болест на сърцето (съответно 29.5% и 17.9%) и новообразуванията. Сравнението с другите европейски страни показва, че въпреки намаленото ниво на смъртността от болести на органите на кръвообращението, стандартизираният показател остава значително по-висок от този в ЕС, а при злокачествените новообразувания се отчита и неговото увеличаване.
 - По отношение на онкологичните заболявания може да се отчете, че през 2010 г. нараства болестността от злокачествени новообразувания, докато заболяемостта намалява (съответно 3 469.2 и 425.6‰). Най-висока е болестността от рак на млечната жлеза при жените (1 191.2‰) и рак на женските полови органи (1 029.4‰), а на заболяемостта - от рак на храносмилателните органи (99.6‰), рак на млечната жлеза при жените (92.3‰) и рак на женските полови органи (82.1‰).
 - Положителен факт е продължаващото намаляване на нивото на болестността и заболяемостта от туберкулоза (достигащо през 2010 г. съответно 90.5 и 30.3‰). Болестността от туберкулоза е по-висока при мъжете.
 - Сред причините за хоспитализация водещи са два класа болести: на органите на кръвообращението и болести на дихателната система. Те обуславят общо 1/3 от хоспитализациите. Тази структура се запазва традиционно през последните години.
 - Броят на освидетелстваните и преосвидетелствани инвалиди е значителен – 179 881 души (2010 г.). По-висок е относителният дял имат първично инвалидизираните мъже след 2009 г.
 - Най-честата причина за инвалидизиране са болестите на органите на кръвообращението, които обхващат 38.3% от общия брой на случаите на новоинвалидизираните лица. При тях относителният дял на мъжете е по-висок. На второ място са новообразуванията (18.0%) следвани от болестите на костно-мускулната система и съединителната тъкан (8.6%), където при инвалидизацията преобладават жените. Тази структура, с много малки колебания, се запазва през последните 10 години.
- При изготвянето на анализа са използвани данни, предоставени от Националния център по общественото здраве и анализи, както и от Проекта на Годишен доклад за състоянието на здравето на гражданите през 2010 г. и изпълнение на Националната здравна стратегия, публикуван на страницата на Националния център по общественото здраве и анализи на адрес: (<http://ncphp.government.bg/files/Doklad%20Zdrave%20na%20naciata%202009.pdf>)

Раздел VI.

Премахване на стереотипите, основани на пола, и противодействие на множествената дискриминация

о По изпълнението на мярка 39

След извършена проверка, съгласно правомощията на Съвета за електронни медии по Закона за радиото и телевизията по сигнал от Комисията за защита от дискриминация, по получено писмо от г-жа Валерия Пенкова за излъчени търговски съобщения (рекламни клипове),

в рамките на кампанията “Цифрова телевизия от Виваком”: “Все едно си там!” в програми на доставчици на медийни услуги, от които тя лично се е почувствала засегната.

По сигнала е извършена проверка и изготвено експертно мнение, в което се прави анализ на посочените рекламни клипове и се обосновава правно липсата на нарушение по Закона за радиото и телевизията. В изготвения отговор се прави уточнението, че художествените способности на реализация на аудио-визуалния продукт са въпрос на творческо виждане на авторския екип и са извън предмета на надзора на регулаторния орган.

Доколкото акцент в писмото на гражданката е неравното третиране на жената и мъжа в излъчените реклами на “Виваком ТВ”, то независимо от извършената от Съвета за електронни медии проверка по съответствие със Закона за радиото и телевизията, сигналът е препратен по компетентност на Комисията за защита от дискриминация.

о По изпълнението на мярка.40:

В планирания и осъществен регулярен мониторинг от Съвета върху програмите на доставчиците на линейни медийни услуги специален акцент /в съответствие с поетия ангажимент по тази мярка/ бе поставен върху разпоредбите за недопускане на дискриминационни прояви по полов признак, както и спрямо лица със специфична сексуална ориентация, съгласно изискванията в Директивата за аудиовизуални медийни услуги, транспонирана в българското законодателство, респективно – в ЗРТ.

През периода на действие на Националния план за 2011 г., не са регистрирани нарушения на ЗРТ по клаузите, регулиращи тази материя.

Съветът за електронни медии, при планирането и осъществяването на регулярния мониторинг, държи под внимание програмите и предаванията, таргетирани (в по-голяма или по-малка степен) по пола на аудиторията.

В посочения период, съобразно целите на мярка №40 са наблюдавани: ББТ; Диема; Диема фемели; Нова Спорт; Ринг БГ.(От 2012 г. започна наблюдение и на телевизионната програма “БТВ Лейди”.)

Специално внимание се обръща и на предаванията, адресирани до женската аудитория: (“Откровено с Ели”, “Ние жените”, “Споделено с Вихра”, “На кафе”, “Така го правят жените”).

Констатираната тенденция за увеличаване броя на специализирани телевизионни предавания и цели програми, ориентирани към различните полове, се потвърждава и през 2011 г. Може да се направи извод, че посочените медийни продукти са профилирани като адресат, но не внушават едностранчиви поведенчески и социални модели по отношение на равнопоставеността на жените и мъжете. Съветът отчита, че стремежът на доставчиците е да задоволяват интереса на сегменти от аудиторията, без да нарушават както законовите, така и общоприетите норми на представяне на тематиката. Като потенциално рискови обекти за наблюдение продължават да бъдат търговските съобщения в различните им форми, в частност рекламите с евентуално сексистки характер.

Съветът все повече залага на политиката на ко-регулацията, като чрез срещи и дискусии с екипите на доставчиците на медийни услуги ги провокира да активизират саморегулаторните механизми, като допълнение на правната рамка.

о По изпълнението на мярка 41:

Съветът не е осъществил проучване за количественото съотношение на кадровия ресурс за представителството на жените и мъжете в националните и регионални обществени доставчици на медийни услуги, тъй като смята, че такова действие би се приело като намеса в кадровата политика на доставчиците. Съветът за електронни медии няма такива пълномощия.

Съветът следи информацията, отразяваща кадровото движение в медиите и не разполага с данни за някакъв дисбаланс в това отношение. Нещо повече, според данни от проведени международни проучвания, България е сред страните, в които съотношението мъже – жени в журналистическото медийно присъствие, включително на управленско ниво, е сред страните с ярко изразено равенство. (вж. Global Report on the Status of Women in the News Media)

о По изпълнението на мярка 42:

Съветът за електронни медии е готов да участва в работна група под ръководството на МТСП по анализ на търговски съобщения и аудиовизуално медийно съдържание, нарушаващи етичните норми за равнопоставено представяне на половете, както и на добрите практики, при наличие на съответен ресурс.

Съветът за електронни медии участва изключително активно в актуалните изменения на действащия Закон за радиото и телевизията и предстоящия за обсъждане нов Закон за медийните услуги като отделя особено внимание на предвижданите разпоредби, засягащи равнопоставеността на половете.

По предложение на Националния съвет за равнопоставеност на жените и мъжете към Министерския съвет, г-жа Станимира Хаджимитова, директор на фондация "Джендър проект в България", беше номинирана за една от 12-те "Жени, които вдъхновяват Европа". Г-жа Хаджимитова беше избрана сред повече от 100 номинации и представена на страницата за месец май в първия календар на Европейския институт за равенство между половете за 2011 г.

Дейности от компетентността на Държавната агенция за бежанците към Министерския съвет, насочени към целевата група на жените, мъжете и децата бежанци, като потенциален обект на множествена дискриминация:

1. Участие на ДАБ при МС в ежегодния проект на Върховния комисариат за бежанците на ООН (ВКБООН) във връзка с Проучването на нуждите на бежанците и кандидатите за статут по възраст, пол и принадлежност към социална група (AGDM), което Представителството на ВКБООН в България провежда всяка година в сътрудничество с ДАБ и НПО: Участие в координационна среща; подготовка и сформирание на групите от категории бежанци – кандидати за статут – от РПЦ и бежанци – със статут от ИЦ за провеждане на интервю; организация, провеждане и участие в интервютата на ВКБООН; участие в работна среща, организирана от ВКБООН в с. Рибарица по обобщаване на резултатите от проведените интервюта с търсещи и получили закрила бежанци, разделени по пол и възраст от представители на ВКБООН, ДАБ и неправителствените организации.

2. Участие в регионален проект „Усъвършенстване на режима на настойничество на непридружени малолетни и непълнолетни лица, търсещи убежище в страните от Централна Европа“ по ЕБФ на МОМ (Международна организация по миграция и нейната мисия в България), в който ДАБ при МС е партньор на МОМ - участие в Координационната среща по проекта в Будапеща, Унгария; изготвяне на въпросник относно практиката в България по режима на настойничеството на непридружени малолетни и непълнолетни чужденци, търсещи закрила и предаване в МОМ за нуждите на обобщения доклад по регионалния проект в Будапеща.

3. Интеграционният център на ДАБ участва активно в различни форуми относно защитата от дискриминация и включване в конкретни инициативи и мерки за прилагане на защитата. Участие в кръгла маса „Защита от дискриминация на бежанци и търсещи убежище в България“, организирана от Върховния Комисариат на ООН в България, ДАБ при МС, Български съвет за бежанци и мигранти и Комисия за защита от дискриминация.

4. Съвместни дейности по проект „Процесът на прием и ориентиране на жертвите на изтезание в европейските страни с цел подпомагане на достъпа им до грижи и терапия“ с Център за психологическа подкрепа АСЕТ. Заседание на работна група по проекта, който се изпълнява от АСЕТ в партньорство с ДАБ при МС.

5. Съвместна дейност с Център АСЕТ – организация и провеждане на психологически консултации в ИЦ с включени в рехабилитационната програма деца – бежанци, преживели насилие.

6. По изпълнението на Националната програма за интеграция на бежанците в Република България /НПИБРБ/ (2011-2013), чийто пряк изпълнител е Интеграционен център на ДАБ при МС, се прилагат мерки за интеграция на бежанците в Република България, които включват въпроси по равнопоставеността на половете, защита от дискриминация и насилие, защита и подкрепа на децата – бежанци и техните права, защита на бежанците със специални нужди от уязвими групи (многодетни семейства, самотни майки, майки с деца до 3 г., възрастни бежанци и семейства, непридружени непълнолетни и малолетни бежанци и пр.). НПИБРБ (2011-2013) има създадени следните правила и документи за прилагане на мерките за интеграция в българското общество на новопризнати бежанци:

- Вътрешни правила за прилагане на мерки за интеграция на новопризнати бежанци от НПИБРБ (2011-2013);
 - Правилник за прилагане на мерки за социална защита на чужденци със специални нужди, търсеци или получили закрила“.
7. Изпълнение на гъвкави форми на обучение по български език и професионално обучение на чужденците със специални нужди, получили статут на бежанец или хуманитарен статут, включени в НПИБРБ (2011-2013):
- Възможност за редуване на родителите (мъже и жени) в гледането на децата, докато другият член на семейството е зает в обучителен курс.

Поддържат се рубриците в електронните страници на почти всички министерства за информиране за политиката и действията по равнопоставеността на жените и мъжете.

В специализираната страница на Министерство на труда и социалната политика www.misp.government.bg/equal се актуализира информацията за политиката по равнопоставеност на жените и мъжете за съответствие с европейското законодателство и практика.

Проведени са множество съвместни мероприятия със социалните партньори и неправителствените организации за насърчаване на обществени дебати по редица въпроси по равнопоставеността на жените и мъжете – семинари по проекти, работни срещи на Коалицията за джендър равенство, създадени са консултативни и експертни работни групи по проекти на Програма ПРОГРЕС.

През 2011 г. се проведе медийна политика от институциите за повишаване на чувствителността на обществото по отношение на принципа за равнопоставеност на жените и мъжете и антидискриминация, както и осигуряване на информация относно приложените мерки в сферите на компетенции на всяко министерство/институция.

Националният осигурителен институт поддържа редовно създадената рубрика “Равнопоставеност на жените и мъжете” в интернет-сайта си. В нея се поместват материали за равнопоставеността на жените и мъжете в областта на социалното осигуряване и с общо джендър значение. Рубриката е налична и съдържа разнообразна информация като е достъпна за всички ползватели на интернет страницата на НОИ.

На интернет сайта на Министерство на отбраната редовно се актуализира специализираната страница за популяризиране на политиката за равенство между половете.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Равенството между половете засяга всички области на обществения живот и икономическата активност. Това е предизвикателство пред всички органи на изпълнителната власт и структурите на държавната администрация. Тази политика е основополагаща за функционирането на ЕС и от нея произтичат ангажименти, както за европейските, така и за всички национални институции, на хоризонтално ниво. Интегрираният подход за постигане на равнопоставеност между половете (джендър мейнстрийминг) се прилага в разработването и изпълняването на всички държавни политики и стратегии.

От изключително значение е усилията за напредък към равнопоставеност между жените и мъжете да се градят върху ясното разбиране на динамиката на социалния пол.

Като цяло целите на Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2011 г. са постигнати, но трябва да се има предвид необходимостта от допълнителни финансови средства за провеждане на дейности по проблемите на равнопоставеността на жените и мъжете във всички администрации на централната и местна власт, както и при социалните партньори на всички нива.

От особено значение в настоящия момент е повишаването на чувствителността на заинтересованите страни от реалния сектор на икономиката и въвличането им в ангажимента за повишаване на процента на квалифицирани жени в управителните съвети на предприятията, които да заместят напускащите мъже членове на управителни съвети, като така се цели постигането на участие от 30 % на жените в управителните съвети до 2015 г. и 40 % до 2020 г. в ЕС.

Пътят към равенството между жените и мъжете продължава вече повече от столетие. Днес е не по-малко актуално да изведем на преден план успехите на жените във всички области. Тази кауза е обвързана с дългосрочна отговорност да приемем всяко едно предизвикателство на днешния ден.

Беше постигнат напредък на равнището на страната и чрез нашите общи усилия за намаляване на разликите между жените и мъжете в заетостта, образованието и научно-изследователската и развойна дейност, като се повиши броят на жените на управленски и квалифицирани позиции.

Изпълнение на Националния план за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2011 г. по мерки

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
РАЗДЕЛ I. ДЪРЖАВНА ПОЛИТИКА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА РАВНОПОСТАВЕНОСТТА НА ЖЕНИТЕ И МЪЖЕТЕ					
Преглед на подзаконовата нормативна уредба в областта на отбраната за осигуряване на съответствие с принципите за равно третиране на двата пола.	Синхронизиране на нормативната уредба в съответствие с принципите за равно третиране на двата пола.	МО	Извършен преглед на наредбите на министъра на отбраната: за кандидатстване във висшите военни заведения: 1. за приемане на курсанти в Националния военен университет „Васил Левски” и във Висшето военноморско училище „Никола Вапцаров” 2. за приемане на офицери за обучение във факултет "Командно-щабен" на Военна академия "Георги Стойков Раковски" за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от професионално направление "ВОЕННО ДЕЛО" за учебната; 3. за условията и реда за приемане във Военна академия "Г. С.	След прегледа и премахване на ограничителните текстове за жени са приети първите две момичета за специалност „Организация и управление на тактическите подразделения от Военновъздушните сили”: Специализация „Летец-пилот” за нуждите на изстребителната авиация.	Повече от 61 години за посочената специализация не са обучавани жени. Възстановена традиция след 61 г.

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>Раковски" 4. за приемане на офицери за обучение във факултет „Национална сигурност и отбрана" на Военна академия „Георги Стойков Раковски" по специалност "СТРАТЕГИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО НА ОТБРАНАТА И ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ" (Генералщабен курс) за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" в професионално направление "ВОЕННО ДЕЛО"</p>		
<p>Координиране и съдействие за участие на организации и заинтересовани страни в Програма ПРОГРЕС и Оперативните програми и разработване на насоки за равно третиране и недискриминация въз основа на пола съвместно с НПО, социалните партньори, академичните среди.</p>	<p>Повишаване на капацитета за участие в проектни дейности за равно третиране и недопускане на дискриминация</p>	<p>МТСП</p>	<p>Участие на експерти в изготвянето, организирането и изпълнението на два проекта през 2011 г., финансирани от ЕК по програма Прогрес – проект VS/2010/0596 „Подобряване на капацитета на публичната администрация за прилагане на джендър мейнстрийминг в националните политики и програми” и проект VS/2010/0356 „Равенство – път към прогрес”. Разработен и одобрен от ЕК проект с референтен № JUST/2011/PROG/AG/1 883, име на проекта: „За достоен труд и по-</p>	<p>Подобрения в работата на администрацията. Ограничаване на случаи и възможности за неравно третиране</p>	

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			добър живот без дискриминация". Периодът на изпълнение на проекта е от 20 декември 2011 г. до 20 декември 2012 г.		
Обучение за членовете на НСРЖМ и за повишаване на капацитета на 30 експерти от дирекциите за стратегическо планиране на 15-те линейни министерства за прилагане на джендър мейнстрийминг подхода в рамките на четири серии от тридневни семинари с участието на НПО и социалните партньори и разработване на Наръчник с добри практики.	Повишаване на капацитета на институциите от Националния съвет за равнопоставеността на жените и мъжете за прилагане на джендър мейнстрийминг подхода. Противодействие на дискриминацията по признак пол.	МТСП	През 2011 г. е проведен едно обучение за членовете на Националния съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към МС. Семинарите за експертите от дирекциите за стратегическо планиране на 15-те линейни министерства ще бъдат проведени през 2012 г., тъй като проектът е с продължителност до 31.05.2012 г.	Намаляване стойностите на различията по признак пол в България	Проведено обучение за членовете на НСРЖМ към МС – обучени 40 бр. участници.
Повишаване на експертния капацитет в МТСП за работа по въпросите на равнопоставеността на жените и мъжете чрез участие в тематични форуми на Европейската комисия, Съвета на Европа, Международната организация по труда, Организацията на обединените нации.	Ефективна и ефикасна работа на структурата отговаряща за разработване, координиране и мониторинг на политиката за равнопоставеност наполовете.	МТСП	Общ брой на участия – 8 бр.: -Участие в заседанието на групата на високо ниво по джендър мейнстрийминг във Варшава; -Участие в конференция „Равенство между жените и мъжете”, по случай годишнината от приемането на Европейската стратегия за равнопоставеност между жените и мъжете 2010 – 2015 г. в Брюксел; - Участие в Братислава – регионална конференция „Ефективни пътища за	Повишаване на експертния капацитет в МТСП, отговорен за политиката в областта на равнопоставеността на жените и мъжете	

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>превенция на насилието срещу жени и домашното насилие”;</p> <p>-Участие в семинар за обмен на добри практики относно намаляването на разликата в заплащането по пол в Берлин;</p> <p>- Участие в проект на Европейската комисия за изучаване на ролята на мъжете в равенството между половете: „Ролята на мъжете в работата”, като част от дейностите на Работната група на високо равнище по джендър мейнстрийминг.</p> <p>-Участие в международна конференция за обмен на добри практики в областта на джендър мейнстрийминг: към ефективно джендър обучение, организирана от Европейския институт за равенство между половете.</p> <p>- Участие в семинар на Академията по Европейско право относно прилагането на антидискриминационн ите директива 2000/43/ЕО и директива 2000/78/ЕО.</p> <p>-Участие в четвърта регионална конференция, организирана от Дирекцията по равенство между половете на Министерството на труда и социалната политика на Република</p>		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			Сърбия.		
Участие в Европейската инициатива „European equal pay day” съвместно с Фондация „Джендър проект в България” и ФБЦДИ.	Повишаване на капацитета на институциите от НСРЖМ за прилагане на джендър мейнстриймिंग подхода. 1. Комплекти с материали по темата раздадени на НПО и медии 2. Дадени интервюта в медиите	МТСП, НПО Ф-я Джендър проект в България /ДПБ/	Брой участници 1. 30 комплекта 2. 2 интервюта по Хоризонт и Хр. Ботев и 1 статия за в-к Монитор	Повишаване на капацитета на институциите от НСРЖМ за прилагане на джендър мейнстриймिंग подхода.	
Популяризиране чрез възможностите и отговорностите на Министерство на образованието, младежта и науката на програми за равнопоставеност на половете (т.н. „джендър” обучение, даващо познание за социалните измерения на пола).	Повишаване на информираността в системата на образованието по програми за равнопоставеност на половете.	МОМН Срок: постоянен	Познания за социалните измерения на пола и за проблемите, свързани с равнопоставеността на половете присъстват в действащите учебни програми за задължителна и профилирана подготовка. Особен акцент може да се открие в учебните програми по история, по цикъл „Философия” и по свят и личност. Повишаването на информираността за равнопоставеност на половете в системата на образованието се постига и чрез използване на учебни помагала по джендър образование и права на човека, създадени по проекти от предходни години.	Повишаване на осведомеността в системата на образованието за социалните измерения на пола	Разработването и популяризирането на теми и програми за равнопоставеност на половете ще бъде по-ползотворно след създаването на Държавен образователен стандарт за общообразователна и за профилактична подготовка.

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект

РАЗДЕЛ II. РАВНА СТЕПЕН НА ИКОНОМИЧЕСКА НЕЗАВИСИМОСТ

Провеждане на обучение на представители на дружества от ресора на МИЕТ за повишаване на осведомеността им за прилагане на политиката за равнопоставеност на половете	Повишаване на осведомеността и капацитета за прилагане на тази политика в организационните планове	МИЕТ	Подготвен и разпространен набор от материали, свързани с прилагането на политиката по равнопоставеност на половете на 73 организации, с които министерството партнира в отрасловите/браншовите съвети за тристранно сътрудничество;	Повишаване на осведомеността и капацитета за прилагане на политиката за равнопоставеност	Намалени разлики по пол в целевите организации
“Провеждане на разяснителна кампания за насърчаване на включването на жени и мъже от селските региони, за кандидатстване по мерките от Програмата за развитие на селските райони (2007-2013)”	Активиране на включването на жените и мъжете от селските региони в проекти по Програмата за развитие на селските райони (2007-2013)”	МЗХ	Целогодишно информирани и разясняване на ПРСР за бенефициенти. Към 03.01.2012 г., по приеми през календарната 2011 г. са подадени общо 3978 заявления, по мерки от ПРСР спрямо 2687 за календарната 2010г. Запазва се тенденцията бенефициенти-те по ПРСР по индивидуални-те мерки (без общини, НПО и др.) да са основно мъже – около 80%.	I. Дейности за информираност и публичност по линия на Техническата помощ и изпълнение на Комуникационния план на ПРСР 1. 1. 28 семинара на регионално ниво за бенефициенти по мерки 112, 121, 142, 213 и 214, посетени от 2327 души, от които около 35% жени. 1.2. 28 пресконференции с 231 журналисти, от които около 70% жени. 1.3. 4 семинара за журналисти за агроекологични плащания и биоземеделие. 1.4. 14 публични събития „Дни на отворените врати по ПРСР”. 1.5. Информационни щандове в национални и регионални изложения и конференции – 15. 1.6. Празник на агроекологичните земеделски стопани през септември – 7 мероприятия в страната.	Договорирани-те средства по ПРСР до края на 2011г. са 52%, а разплатените 32%, което бележи ръст от 20% за договорирани-те и 13% при разплатените средства спрямо края на 2010г.

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
				<p>1.7. Лекции на експерти от МЗХ по покана на външни организации в цялата страна по 17 вида мероприятия.</p> <p>1.8. Изготвени и разпространени материали за ПРСР: 16 000 бр. листовки; 10 000 бр. информационен бюлетин. 1 филм в две части в тираж 100 000 бр.</p> <p>II. Дейности на НССЗ за бенефициенти на ПРСР</p> <p>2.1. Брой проведени мероприятия Общ брой мероприятия за публичност по ПРСР – 979, от тях: Участия в информационни събития/срещи – 380 бр. Общ брой изготвени информационни материали – 354 бр. Общ брой медийни изяви в пресата и интернет – 134 бр. Общ брой медийни изяви в радио и телевизионни предавания – 111 бр.</p> <p>2.2. Брой участници в информационни събития/срещи – 17 743 човека</p> <p>2.3. Брой изготвени информационни материали (тираж) – 259 523 бр.</p> <p>3. Брой проекти - 2311 бр. 3.3. Брой дейности: 3290</p>	
Организиране на ежегоден мониторинг на участието на жените в научна и високотехнологична кариера и на мъже в образователната сфера.	Организирана фотоизложба „Жените, които управляват най-голямата машина, сътворена някога от човека” 8-22 март 2011 г. в СУ с портрети на български и италиански жени физици и научни работници, които работят към ЦЕРН, Швейцария	Фондация „Джендър проект в България”, МТСП, Културен център на СУ „Св. Климент Охридски”, Лайънс клуб „София-Средец”, Асоциация на жените предприемачи в България „Селена”	Над 160 души присъствали на гържественото откриване; 1000 листовки разпространени сред студенти в университетите в София Над 20 публикации в пресата и ТВ участия	Широка гама от обществеността информирана за участието на жените в научна и високотехнологична кариера	
РАЗДЕЛ III. ПО-ДОБРО СЪВМЕСТЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИЯ, ЛИЧНИЯ И СЕМЕЙНИЯ ЖИВОТ					
Схема „Отново на работа” – проект „Детегледач - шанс за	Проектът насърчава съвместяването на	МТСП, АЗ	Грижи за малките деца полагат безработни	През 2011 г. от общо включените в обучение и	Насърчава се съвместяването на професионалния с личния и семейния

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
реализация с обучение към заетост” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”.	професионалния с личния и семейния живот на родителите с малки деца чрез осигуряването на безплатен детегледач.		лица, преимуществено в предпенсионна възраст, които предварително се обучават за придобиване на ключови компетентности за полагане на грижи за малки деца, както и лица с образование и квалификация в сферата на здравеопазването, образованието и социалните дейности, като същевременно се дава възможност на родителите на деца от 1 до 3-годишна възраст, наети по служебно или трудово правоотношение или самонаети, да продължат своето професионално развитие.	инструктаж 1084 безработни лица, 1035 са жени. През годината в заетост по схемата са включени 1022 жени. От началото на проекта в обучение и инструктаж са включени 1844 безработни жени, а в заетост по проекта – 1704 жени.	живот на родителите с малки деца чрез осигуряването на безплатен детегледач
Създаване на междуведомствена работна група за подготовка на проектозакон за институционално устройство, регламентиране и финансово обезпечаване на дългосрочната грижа за със създаване на едноименен солидарен фонд в НОИ	1. Извършване на подготовителни действия за законодателно уреждане на дългосрочната грижа като елемент от държавното обществено осигуряване, управлявано от НОИ. 2. Премахване на пречка за заетост, професионална реализация и по-дълъг трудов живот на жените, грижещи се за недееспособни родители/ близки, чрез включване на дългосрочната грижа в обхвата на ДОО.	МТСП НОИ АСП МЗ	Разработен е проект на концепция и е разгледан в рамките на Националния съвет за равнопоставеността на жените и мъжете Мярката е изпълнена частично. НОИ е изпратил на МТСП предложение на проект за концепция, базирана върху идеята дългосрочната грижа за недееспособни пенсионери да се уреди като осигурен социален риск в ДОО на контрибутивен, солидарен, фондови принцип.	Разработен е проект на концепция и е разгледан в рамките на Националния съвет за равнопоставеността на жените и мъжете	Мярката е в процес на изпълнение

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
Участие в работата на европейски структури	Хармонизиране на политиките за равнопоставеност	КНСБ – Обществен женски парламент - 21 век	Добри практики	Съвместни инициативи	По-широк периметър за включване на жените в различни дейности относно проблематиката на Равнопоставеност-та, защитата от дискриминация и джендър
Участие в международни инициативи и изяви	Повишаване на информираността в системата на образованието по програми за равнопоставеност на половете.	КНСБ – Обществен женски парламент - 21 век	Осведоменост и конкурентно-способност на пазара на труда. Споделяне на добри практики.	Повишаване чувствителността на обществото към тези проблеми	Информационното осигуряване – стимул за активно участие в различни форми на обществения, политическия, икономическия и културния живот.
Разяснителни кампании относно доброто познаване и прилагане на трудовото законодателство	Прозрачност и на процесите и прилагане в практиката при съвместяване на професионалния и личния живот	КНСБ – Обществен женски парламент - 21 век	Възможност за пълноценна реализация на жените.	Постигане в практиката на равни възможности за трудова и личностна реализация на половете.	Намаляване на джендър различията. Устойчивост на процеса.
Проведени семинари: - Достойна заетост, достоен труд, достойни условия на работа и заплащане”; - Глобалната криза и защитата на правото на работното място; - Равенството между половете и колективното договаряне	С цел прилагане на принципа за равнопоставеност на половете	КНСБ – Обществен женски парламент - 21 век	Популяризиране и привеждане в действие правната рамка и политиките за постигане на ефективно равенство, равни възможности и равнопоставеност между жените и мъжете. Намаляване на различията по признак пол и дискриминацията по признак пол	По-добри показатели за жените на пазара на труда, в процесите на вземане на решения в частния и публичния сектор, в организациите и институциите	Разширяване на възможностите за по-добра реализация на трудовия пазар.
Проведени международни конференции и национални кампании: - Жените в политиката - Жените и филантропията - Работна среща за мониторинг на Закона за защита от домашното насилие - Образователната кампания “Моето първо работно място” - Кампания „16 дни против насилието, основано на пола” - Обучение съвместно с	Изпълнение на Целите на хилядолетието, които предполагат запазване и постепенно увеличаване на икономическата равнопоставеност на жените и тяхното пълноценно участие в управлението на страната, както и осведоменост и образованост на младите хора в тази насока.	КНСБ – Обществен женски парламент - 21 век, сътрудничество с други НПО	Сигурност на работно място. Равностойно участие в процесите на вземане на решения.	Създаване на условия за преодоляване на насилието и агресията в обществото, равнопоставено участие на представителите на двата пола на пазара на труда.	Разширяване на възможностите за по-добро познаване и прилагане на социалните измервания на половете.

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
Националният съюз «Безопасност и охрана» – «Да опазим децата на България – терористичният атаката като крайна форма на насилието в училище»					
Медийна политика	Разширяване на диапазона във връзка с информираността на обществото относно проведените инициативи, засягащи въпросите за равнопоставеност на жените и мъжете.	КНСБ – Обществен женски парламент - 21 век	Добри практики. Устойчивост на политиките и усъвършенстване на постигнатото за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете.	Насърчаване на положителното представяне в медиите на достойни образи на жените и на мъжете чрез отразяване възможно най-много събития, за които има актуална информация.	Повишена информираност и постигане на правилно разбиране по въпросите на насърчаване на равнопоставеността.
РАЗДЕЛ IV. НАСЪРЧАВАНЕ НА РАВНОТО УЧАСТИЕ НА ЖЕНИТЕ И МЪЖЕТЕ В ПРОЦЕСИТЕ НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ					
Гарантиране на равни възможности на мъжете и жените, чрез прилагане на принципа за равнопоставеност на половете, при подбор на служители и израстване в кариерата в структурата на секторните министерства, както и в управлението на регионално и местно ниво.	Прилагане на принципа за равнопоставеност на половете	Отг.: централните органи на изпълнителната власт, областните администрации съгласно чл. 19, ал. 1, т. 4 от Закона за администрацията	Конкурсите за постъпване на държавна служба в МВР и израстване в категория се провеждат при спазване принципите на прозрачност и равнопоставеност на кандидатите, включително и по пол. Единствената разлика в изискванията към кандидатите за постъпване на държавна служба - жени и мъже е в изискванията за физическа годност, които са диференцирани, както по професионални направления, така и по пол. Нормативите за жените са занижени. Назначаването на държавна служба е в зависимост от показаните резултати от различните етапи на конкурсните процедури при спазване принципа на равнопоставеност на половете. В тази връзка, в МВР не са предприемани специални мерки за увеличаване броя на	По-добри показатели на WMID статистиката за жените в процесите на вземане на решения в публичния сектор	Намаляване на различията по признак пол и дискриминацията по признак пол

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			жените и не са предприемани мерки за по-ефективен подбор, диференциран по пол.		
Поддържане и актуализиране на данни за публикуване на информационни материали за участието на жените и мъжете в процесите на вземане на решения в Република България на страницата на Европейската комисия.	Мониторинг и възможности за сравнителни анализи	МТСП	Публикувани са обобщените данни за 2011 г. на WMID база данни http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-decision-making/database/index_en.htm	Координация, анализ и планиране на политиката за равнопоставеност на половете	Балансирано участие на жените и мъжете в процесите на взимане на решения в България.
<p>1. Мониторинг, проучване и анализ на равнопоставеността при кариерното развитие на жените и мъжете във въоръжените сили (ВС).</p> <p>2. Поддържане и актуализиране на база данни за участието на жените и мъжете в процесите на вземане на решения (мениджърски/командирски позиции) и участие в мисии извън територията на страната на ООН, ЕС, НАТО, ОССЕ и др. международни организации.</p> <p>3. Съвместни инициативи и проекти на МО с неправителствени организации относно въвеждането на Интегриран подход за равно третиране (Gender mainstreaming) в политиките, обучението и подготовката, планирането и прилагането, включително в нормативната уредба във всички нива и области на въоръжените сили (ВС).</p>	<p>Прозрачност на процесите</p> <p>Постигане на баланс при ръководните позиции във ВС на Р България</p> <p>Постигане на баланс при ръководните позиции във ВС на Р България</p>	МО	<p>Поддържа се постоянна база данни за съотношението на жени и мъже военносслужещи във въоръжените сили и за участието в мисии и операции на международните организации.</p> <p>И трите мерки са дългосрочни и се следят от няколко структури в МО.</p> <p>МО активно взаимодейства със Сдружение на жените военносслужещи.</p> <p>Провеждат се регулярни срещи с ръководството на МО, на които се решават текущи въпроси и проблеми.</p> <p>Министърът на отбраната назначи със своя заповед експерт по въпросите на равнопоставеността във ВС и национален представител в Комитета на НАТО по равнопоставеността.</p>	През 2011 г. МО съвместно със Стратегическото командване на НАТО по трансформациите стартира проект „Ролята на жените на ръководни позиции в областта на сигурността и отбраната” в рамките на многонационалните иновативни подходи на инициативата за „интелигентната отбрана” на НАТО.	Пъвата стратегическа конференция на страните-членки на НАТО и партньори ще се проведе в София през втората половина на 2012 г.
РАЗДЕЛ V. ДОСТОЙНСТВО, НЕПРИКОСНОВЕНОСТ НА ЛИЧНОСТТА И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА НАСИЛИЕТО ВЪЗ ОСНОВА НА ПОЛА. НАМАЛЯВАНЕ НА РАЗЛИКИТЕ ПО ПОЛ В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО					
Изпълнение на свързани дейности	Противодействие на	НКБТХ	Раздел II „ПРЕВЕНЦИЯ”	Намаляване на случаите на	Подобряване на закрилата на

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
по Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2011 г.	трафика на хора и закрила на жертвите на трафик		(от Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2011 г. /НПППТХЗЖ/), Провеждане на информационни кампании за превенция на трафика на хора с цел трудова и сексуална експлоатация, включително създаване и разпространение на информационни печатни, аудио и видео материали. През 2011 г. НКБТХ, съвместно с МКБТХ, МОМН, ДАЗД, МЗ, МВР, МТСП, ЦКБППМН, Общини, МО и НПО проведе информационни кампании за превенция на трафика на хора с цел трудова и сексуална експлоатация. Във връзка с изпълнението на тази дейност бяха разпространявани информационни печатни, аудио и видео материали. По повод 18 октомври 2011 г. НКБТХ проведе национална информационна кампания, чието начало беше поставено на 3 октомври 2011 г. с премиерата на анимационния филм «Две малки момиченца» и продължи до 10 декември - Световния ден за защита на човешките права. Кампанията се проведе съвместно с Местните комисии за борба с	трафик.	жертвите на трафик.

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>трафика на хора, Държавна агенция за закрила на детето, Министерство на образованието, младежта и науката, Посолство на Великобритания в България, Българска асоциация по семейно планиране и сексуално здраве, Национална мрежа за децата, УНИЦЕФ, Международна организация по миграция, Български червен кръст, фондация „Център Надя“, фондация „Каритас“, фондация „Асоциация Анимус“.</p> <p>Кампанията стартира на 3 октомври с пресконференция на тема „Визуалните изкуства, като достъпен начин на комуникация с рисковите групи по проблемите, свързани с трафика на хора“. За целите на тазгодишната информационна кампания бяха изработени аудио и видеоклип, информационни книжки, картички и мултимедия, които бяха разпространявани посредством различни комуникационни канали на НКБТХ и партньорските организации. - МКБТХ - ВАРНА</p> <p>• През месец юли 2011 г., за трета поредна година Дирекция "Превенции", Община Варна, съвместно с Националната комисия за борба с трафика на</p>		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>хора, проведеха кампания за превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация "За къде пътуваш?". Целите на кампанията бяха повишаване на информираността на обществото по проблема чрез разпространяване на брошури, съдържащи информация за рисковете, механизмите за въвличане в трафик, начините за предпазване и координатите на българските представителства в чужбина.</p> <p>МКБТХ- БУРГАС</p> <ul style="list-style-type: none"> • Информационна кампания „Зад витрината: График на хора“, МКБТХ Бургас, месец май 2011 г. Целта на кампанията бе повишаване информираността сред обществеността на гр. Бургас и сред рисковите групи по проблема „трафик на хора“. Обхванати бяха тийнейджърите, младите хора и обществеността на града. • Лятна кампания за борба с трафика на хора - 14.07. - 30.08.2011 г., с цел повишаване информираността сред обществеността на гр. Бургас и сред рисковите групи по проблема „трафик на хора“. Обхванатите целеви групи бяха млади хора, обществеността в гр. Бургас, туристи и гости на града. 		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>МКБТХ - ПАЗАРДЖИК</p> <ul style="list-style-type: none"> През юли месец 2011 г. МКБТХ Пазарджик проведе информационна кампания под мотото "Ако днес мълчим, може да няма утре!" реализирана в ромската общност в града. По време на информационната кампания бяха раздавани брошури, свързани с трафика на хора. Специално за целите на кампанията бяха изработени тениски и шапки с козирка. <p>МКБТХ - РУСЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> МКБТХ - Русе и Каритас Русе са организатори на кампания за превенция трафика на хора с цел трудова експлоатация "Коректен работодател". Кампанията е призив за професионално и отговорно поведение на работодателите към своите служители. Основна част от кампанията е изготвеният етичен кодекс. Етичните принципи нямат юридическа стойност, а морална. Подписвайки и спазвайки ги, всеки работодател дава своя собствен принос за развитието на една идея, като става част от промяната, която иска да въведе във фирмите в България. Всеки работодател, присъединил се към кампанията и подписал етичния кодекс, получи 		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>сертификат и банер на сайта на фирмата с логото на кампанията. МКБТХ - СЛИВЕН * През месец април 2011 г., МКБТХ Сливен проведе информационна акция за трафика на хора във връзка с отбелязването на Световните дни на младежката активност. Доброволци към МКБТХ раздаваха брошури и информираха гражданите за същността и рисковете от попадане в трафик на хора. В акцията се включиха 10 младежи доброволци, раздадени бяха над 300 брошури и картички, обхванати над 500 граждани. Постигнати резултати: Разработени и разпространени информационни печатни, аудио и видео материали, повишаване на информираността на гражданите за рисковете и методите за възличане в схеми на трафик на хора. Разпространяване на информационни материали във връзка с Националния механизъм за насочване на жертви на трафик. Изпълнено от НКБТХ в партньорство с МКБТХ, МОМН, ДАЗД, МВР, МО и НПО. Постигнати резултати: Разпространени информационни материали, повишаване на информираността на гражданите за рисковете и методите за</p>		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>въвличане в схеми на трафик на хора. Провеждане на разяснителни дейности по правата на жертвите на трафик на хора и на възможностите за оказване на помощ и закрила в България и чужбина сред представители на рисковите групи (особено сред етническите малцинства и в икономически слабо развитите общности). Изпълнено от НКБТХ и МКБТХ на местно ниво в партньорство с МВнР, МВР, МТСП, общини, МО и НПО. Постигнати резултати: Разпоостранени информационни материали, повишаване на информираността на гражданите за рисковете и методите за възличане в схеми на трафик на хора. Провеждане на международна кръгла маса за споделяне на опита и добри практики по отношение на правната рамка за противодействието на трафика на хора в ЕС. На 9 и 10 юни 2011 г., Националната комисия за борба с трафика на хора, в партньорство с фондация „Ханс Зайдел“ проведе международен форум „Трафик на хора: Правни практики и предизвикателства“. На форума бяха представени законодателствата в страни на произход,</p>		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>транзит и крайна дестинация за жертви на трафик на хора. Форумът събра експерти от България, Унгария, Австрия, Германия, Великобритания, Швейцария, Холандия, Норвегия, Белгия, Швеция, Италия, Франция, Гърция и др., както и представители на международни организации, занимаващи се с проблемите на трафика на хора. Постигнати резултати: Представяне, обмен и обсъждане на добри практики и проблеми, свързани с работата по случаи на трафик на хора, във връзка с правните рамки, както и създаване на предпоставки за подобряване на сътрудничеството между държавите-участници. Провеждане на международна кръгла маса за споделяне на опит и добри практики за противодействие на трафика на хора с цел трудова експлоатация. На 28 и 29 юни 2011 г. се проведе международен семинар на тема „Трафик на хора с цел трудова експлоатация“. Събитието беше организирано от НКБТХ и Международния център за развитие на миграционни политики (ICMPD). Работният семинар беше реализиран в рамките на проект „Подобряване на транснационалното</p>		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			сътрудничество по случаи на трафик на хора в Югоизточна Европа", финансиран от Американската агенция за международно развитие. В семинара участваха представители на държавни институции и неправителствени организации от България, Албания, Сърбия, Босна и Херцеговина, Черна гора, Косово, Македония, Хърватска, Румъния и Молдова, както и експерти от Франция и Холандия. Постигнати резултати :Разширяване на познанията на участниците относно спецификите на трафика на хора с цел трудова експлоатация, както и предизвикателствата в идентифицирането и наказателното преследване на тези случаи.		
Приемане от МС на Национална програма за превенция и защита от домашното насилие	Приета Национална програма	МВР, тъй като председателят на междуведомствената работна група е служител на МВР	Националната програма за превенция и защита от домашното насилие е приета с Протокол № 13.1 от заседание на Министерски съвет на 30.03.2011 г.	В програмата са разписани конкретни дейности, срокове и изпълнители	Създадена е междуведомствена работна група, имаща за цел изпълнение на част от дейностите по програмата.
Изработване на Национален координационен механизъм за помощ и подкрепа на пострадали от домашно насилие.	Подобряване на координацията за помощ и подкрепа на пострадали от домашно насилие.	Отговорен орган: МВР, МТСП, МП; Партньори: АСП, НПО, НСОРЪ, областни администрации	В процес на разработване на проект на Национален координационен механизъм за помощ и подкрепа на пострадали от домашно насилие.	Предстои проектът да бъде приет от ангажираните с прилагането му държавни институции и НПО.	
Реализиране на дейности по превенция на насилието, трафика и експлоатацията на деца и жертви на трафик – пълнолетни лица.	Реализиране на съвместни проекти с неправителствени организации относно борбата с насилието, трафика и експлоатацията	ДАЗД и НКБТХ	Създаване на мрежа от доброволци към НКБТХ и МКБТХ и развиване на доброволчески дейности. Националната комисия		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
	на деца.		<p>за борба с трафика на хора (НКБТХ) с подкрепата на фондация „Ханс Зайдел“, проведеха двудневен семинар за доброволци по прилагане на програми за превенция на попадане в риск на млади хора, по метода "връстници обучават връстници", на тема "Рискове и опасности в младежка възраст", с фокус "Превенция на трафика на хора". Семинарът се проведе в периода 11-12 февруари 2011 г. в гр. София. За участие бяха поканени представители на Местните комисии за борба с трафика на хора от градовете Варна, Бургас, Сливен, Пазарджик и Монтана, както и по десет доброволци от всеки град.</p> <p>Постигнати резултати: Създадена и развита мрежа от доброволци по прилагане на програми за превенция по метода „връстници обучават връстници“.</p> <p>Провеждане на информационни кампании за превенция на трафика на хора с цел трудова и сексуална експлоатация, включително създаване и разпространение на информационни печатни, аудио и видео материали с целева група деца МКБТХ-ВАРНА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Превенционната кампания „Лято без риск“ за превенция на 		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>рисковото поведение сред деца и млади хора е традиционна и се провежда ежегодно от МКБТХ Варна на места с концентрация на млади хора. Тя е организирана методологично като универсална превенция с фокус деца и млади хора и обхваща темите „трафик на хора“, „наркотици“, „агресия“, „ХИВ/СПИН и СПИН“.</p> <p>МКБТХ-РУСЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • МКБТХ - Русе организира и проведе лятна кампания "Безопасна ваканция" през месеците юни и юли 2011 г. Кампанията включваше 10 теми и бе насочена към ученици от начална и средна училищна възраст. В лятната кампания „Безопасна ваканция“ участие взеха 160 ученика - 100 ученика от 1-4 клас и 60 ученика от 5-7 клас. Темите бяха съобразени с възрастта и потребностите на младите хора. <p>Обучения на педагогически съветници и учители за начините на превенция в училищна среда.</p> <p>1. В рамките на проект „България - Холандия - общи усилия за противодействие на трафика на хора 2009-2010“, Националната комисия за борба с трафика на хора проведе семинар за развитие на знания и умения за</p> 		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>прилагане на програми за превенция на попадане в трафик на хора. Семинарът се проведе на 7-8 февруари 2011 г. в офиса на НКБТХ. В семинара участваха педагогически съветници и учители от област София, които получиха теоретични познания по темата трафик на хора, причините и механизмите за попадане в трафик и уязвимите и рискови групи. Постигнати резултати: Участниците бяха запознати и с практически модели и подходи за превенция, а също така и с основни елементи на училищно базирани програми за предотвратяване трафика на хора.</p> <p>2. Националната комисия за борба с трафика на хора проведе два семинара за развитие на знания и умения за прилагане на програми за превенция на попадане в трафик на хора в гр. Кюстендил и гр. Благоевград. Семинарите се проведеха на 8-9 декември и 14-15 декември 2011 г. В семинарите участваха 31 педагогически съветници и учители от гр. Кюстендил и гр. Благоевград, които получиха теоретични познания по темата трафик на хора, причините и механизмите за попадане в трафик и</p>		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			<p>уязвимите и рискови групи. Постигнати резултати: Участниците бяха запознати и с практически модели и подходи за превенция, а също така и основни елементи на училищно базирани програми за предотвратяване на трафика на хора.</p> <p>Популяризиране на разработените модели и превантивни програми в областта на трафика на хора, като част от училищните и извънучилищните форми на обучение.</p> <p>През месец юни 2011 г. Националната комисия за борба с трафика на хора започна разпространението на „Наръчник за превенция на трафика на хора“, специално разработен за обучители, преподаватели, педагогически съветници и социални работници. Наръчникът е създаден през 2010 г. в рамките на проект „България-Холандия: Общи усилия за противодействие на трафика на хора 2009-2010 г.“, който цели да повиши капацитета на българските институции за работа по проблемите на трафика на хора в няколко основни посоки - превенция и закрила на жертвите, преследване и разследване на извършителите. До края на 2011 г. до средните и основните училища в цялата страна, приютите</p>		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			и кризисните центрове за настаняване на деца и възрастни, регионалните инспекторати по образованието, общините, областните центрове и големите градове, заинтересованите институции и неправителствени организации, социални заведения на територията на цялата страна бяха изпратени около 15 000 броя от наръчника. Наръчниците се разпространяват и на местно ниво от Местните комисии за борба с трафика на хора в Бургас, Варна, Монтана, Пазарджик, Пловдив, Русе и Сливен. Постигнати резултати: Разпространение на наръчник за превенция на трафика на хора, повишаване на капацитета на българските институции за работа по този вид престъпление.		
Поддържане на единния европейски хармонизиран телефонен номер за информирание, консултиране и помощ на деца 116-111	Ранно идентифициране на деца в риск, както и предприемане на адекватни мерки за закрила и грижи.	ДАЗД	За периода 01.01.2011 – 31.12.2011 г. на Националната телефонна линия за деца 116 111 са приети 69540 повиквания. Броят на проведените консултации е 17368, като 14 855 от тях са с деца.	По всички сигнали са предприети необходимите действия	Повишен брой обаждания, следствие на популяризиране дейността на линията
Подобряване на ефективността на закрилата на децата-жертви на насилие, трафик и експлоатация.	Наблюдение на приложението и актуализиране на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца-жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при	ДАЗД	Във връзка с прилагането на местно ниво на <i>Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при</i>	47 случая на деца по Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени български деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина.	Наблюдава се повишаване на сигнализирането на случаи на непридружени български деца в Испания и Англия.

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени результати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати результати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
	<p>кризисна интервенция. Приложение на Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца- жертви на трафик, завръщащи се от чужбина.</p>		<p><i>кризисна интервенция,</i> беше извършен мониторинг на неговото изпълнение по разработена от ДАЗД методика и определени индикатори. В процес на изготвяне е втория мониторингов доклад, който ще включи анализ на данни от всички представители на задължително представените страни на междуведомствените екипи. През 2011 г. Държавната агенция за закрила на детето е работила по 47 случаи съгласно <i>Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени български деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина.</i> 36 момичета и 11 момчета са станали жертва на явлението трафик на хора с цел трудова или сексуална експлоатация. Случаите с деца са от следните държави: Испания – 10, Австрия – 7, Гърция – 8, Германия – 7, Англия -5, Швеция - 3, Чехия – 2, Холандия – 2, България- 4. Децата са били въввлечени в: извършване на джебчийски кражби – 22; просия – 6 непридружени – 10; неглижирани – 4; трафик на бебета – 2; сексуална експлоатация – 3. Осигуряване на ефективна система за взаимодействие между ангажираните</p>		

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			институции при работа в случаи на деца-жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, както и в случаите на непридружени деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина		
Изграждане на национална мрежа за подкрепа на жертвите на домашно насилие и оказване на активна подкрепа на неправителствени организации, които работят по такива програми.	Подобряване на подкрепата на жертвите на домашно насилие.	Фондация „Асоциация Анимус“, Министерство на правосъдието, МВР, МТСП, АСП, ДАЗД, МОМН, МЗ, Националното сдружение на общините, неправителствени организации	В рамките на проект "Изработване на национален координационен механизъм и стандарти за идентификация, защита и подкрепа на жени, жертви на домашно насилие", финансиран от Фондация ОАК (01.01.2011-31.12.2013) ще се създаде Национален координационен механизъм за помощ и подкрепа на пострадалите от домашно насилие	Изготвен е работен вариант на Национален координационен механизъм за помощ и подкрепа на пострадалите от домашно насилие	<u>Преки дейности:</u> консултиране и психотерапия с жертви на Домашно насилие в Център за възстановяване консултиране и психотерапия и в Кризисен център за жени и деца пострадали от насилие и Национална гореща телефонна линия 02/ 981 76 86-
Скрининг и анализ на жените военнослужещи и цивилни служители от ВС относно рак на гърдата и рак на маточната шийка.	Превенция на заболяването	МО	Ежегодно се провежда за служителите на МО. На доброволен принцип при цивилните служители и задължително за военнослужещите.	Брой цивилни служители и брой военнослужещи. Забележка: информацията се съхранява във ВМА.	
Годишен анализ на здравния статус на жените и мъжете в сравнителен план, базиран на демографски и здравни статистически данни.	Анализиране на данните за регистрирани заболявания по класове болести по МКБ 10, хоспитализирани случаи в стационарите, очертаващи се тенденции.	МЗ	Изготвен годишен анализ на здравния статус на жените и мъжете в сравнителен план за 5 г. период с включени данни за 2010г. Очертани тенденции в заболеваемостта на жените и мъжете	През 2010 г. са запазени тенденциите на заболеваемост, болестност и смъртност при мъжете и жените	
Съблюдаване на принципите за равнопоставеност на жените и мъжете при провеждане на национални програми за промоция на здраве и превенция на заболяванията и актуализирането им за насърчаване на по-добро здравеопазване за жените и	Гарантиран равен достъп на жените и мъжете до профилактични мерки при провеждане на националните програми и проекти.	МЗ	Предвиден е равен достъп на жените и мъжете до профилактични мерки при дейностите по националните програми Включена информация в указанията за планиране и отчитане на дейността по националните програми	Осигурен равен достъп	

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
мъжете.			през 2012 г.		
- Работна среща за мониторинг на Закона за защита от домашното насилие - Образователната кампания "Моето първо работно място" - Кампания „16 дни против насилието, основано на пола“ - Обучение съвместно с Националния съюз «Безопасност и охрана» – «Да опазим децата на България – терористичнат азаплаха като крайна форма на насилието в училище»		КНСБ	Проведена работна среща за мониторинг на Закона за защита от домашно насилие; Проведена образователна кампания; Проведено обучение		
VI. ПРЕМАХВАНЕ НА СТЕРЕОТИПИТЕ, ОСНОВАНИ НА ПОЛА, И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА МНОЖЕСТВЕНАТА ДИСКРИМИНАЦИЯ					
Активно включване на децата при формирането и изпълнението на всички политики, свързани с техните права и отговорности, включително политиката за равнопоставеност на половете;	Популяризиране на проблематиката свързана с равнопоставеност на половете пред Съвета на децата към ДАЗД	ДАЗД	През 2011 г. бе развитието и насърчаването на участието на децата с акцент - утвърждаване на правото на децата да бъдат чути. Насърчаването на детското участие е стратегическа цел, залегнала в проекта на Стратегия на СЕ за правата на детето 2012-2015 г., приета на среща на Съвета на министрите през периода 21-22 ноември 2011 г. в Монако. В тази връзка ДАЗД организира заседание на съвета на децата, посветено на европейската година на доброволчеството. Разяснена е спецификата на доброволческия труд – правата и задълженията на доброволците, сфери на доброволческа практика, партньорства и съпротиви, както и успешни практики от Националния алианс на доброволците. С помощта на членовете	Балансирано участие на деца от двата пола в Съвета на децата	

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
			на Детския съвет към ДАЗД и на УНИЦЕФ–България е утвърдена и Концепция за реалното детско участие в Р България. Изработеният механизъм гарантира участието на децата в разработването и изпълнението на политики както на регионално, така и на национално и международно ниво. Важен акцент в този механизъм е приобщаването на различни групи деца, както и представители на училищните, общинските и областните власти.		
Осъществяване на мониторинг по сигнали, препратени по компетентност от институции и организации, работещи по равнопоставеността на жените и мъжете, до Съвета за електронни медии за предавания на радио- и телевизионните оператори, съдържащи данни за прояви на представяне на стереотипи и аудиовизуално съдържание в нарушение на добрите практики за равнопоставено представяне на половете в медийното поведение.	Равнопоставено представяне на половете в медийното поведение	СЕМ	Подобряване на качеството на медийните послания по отношение на равенството на половете	Брой сигнали: 1	
Периодично наблюдение с последващ анализ на тенденциите в създаването на профилирани програми за половете на радио- и телевизионни оператори, внушаващи едностранчиви поведенчески, социални, контентни и визуални модели по отношение на равнопоставеността на жените и мъжете.	Мониторинг и анализ	СЕМ	Подобряване на качеството на медийните послания по отношение на равенството между половете	Наблюдавани: ББТ; Диема; Диема фемили; Нова Спорт; Ринг БГ	Наблюдавани: ББТ; Диема; Диема фемили; Нова Спорт; Ринг БГ
Изискване от Съвета за електронни медии, в съответствие с правомощията му по Закона за радио и телевизия, от националните и регионалните	Мониторинг на включването на жените в системата на СЕМ	СЕМ	Насочване на организационната политика към подобряване на равно представяне на жените и	Налична база данни, която текущо се актуализира	Налична база данни, която текущо се актуализира

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/инс- титущии	Постигнати резултати	Индикатор за резултат	Индикатор за ефект
обществени радио- и телевизионни оператори на обобщени данни за количественото съотношение на кадровия ресурс за представителството на жените и мъжете.			мъжете		
Инициране на включването на ограничителни разпоредби за обидно или враждебно медийно внушение по отношение на половете в Закона за радиото и телевизията съвместно с НПО.	Намаляване на случаите на разпространение на обидни или враждебни медийни внушения	МТСП, НПО	Разработени текстове	Налагане на санкции в случаите на обидно или враждебно медийно внушение по отношение на половете.	Подобрена медийна среда
Регулярно захранване с актуална информация на Интернет страницата за равнопоставеността на жените и мъжете към уеб страницата на Министерството на труда и социалната.	Повишаване на информираността и чувствителността на обществото към проблемите на равнопоставеността на жените и мъжете	МТСП	Брой актуализации	Повишена информираност по въпросите на насърчаване на равнопоставеността	
Поддържане на рубрика в електронната страница на МО за информиране за националната и международна политика и действия за насърчаване на равнопоставеността (ООН, ЕС, НАТО, ОССЕ и др.).	Повишаване на информираността и чувствителността на обществото към проблемите на равнопоставеността на жените и мъжете	МО	Рубриката се поддържа на български и английски език	Въведени и осъвременени над 20 документа. Ползва се от всички заинтересовани от тези въпроси лица.	